

**Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
на тему « Розробка авторської винно-туристичної програми в Болгарії »**

Здобувача Альберта АРШАКЯНА

4 курсу МТ-41 групи

Керівники: Федір ТРІШИН
Світлана ШЕКЕРА

Консультант: Наталя ДОБРЯНСЬКА

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 01.06.2023 р., протокол №10

Завідувачка кафедри ТБ та Р _____ Наталя ДОБРЯНСЬКА

Одеса – 2023 рік

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет

Технології вина та туристичного бізнесу

Кафедра

Туристичного бізнесу та рекреації

Ступінь вищої освіти

Бакалавр

Спеціальність

242 Туризм

Освітня програма

Міжнародний туризм

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри ТБ та Р

Наталя ДОБРЯНСЬКА

« ____ » _____ 2023р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Аршакян Альберта Арайовича

ПІБ

1. Тема роботи: Розробка авторської винно-туристичної програми в Болгарії

Затверджена наказом ОНТУ від 06.02.2023 р., наказ № 69-03.

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 05.06.2023 р

3. Вихідні дані роботи: інтернет джерела, підручники та наукові статті

4. Перелік питань, які потрібно розробити

РОЗДІЛ 1 Загальна характеристика винного туризму

РОЗДІЛ 2 Аналіз винно-туристичного потенціалу Бургаський області

РОЗДІЛ 3 Винно-туристична програма в Поморіє

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначення обов'язкових креслень): не передбачено.

6. Консультанти по роботі із зазначенням розділів роботи(для кваліфікаційної

роботи бакалавра):

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 3	Наталя ДОБРЯНСЬКА	06.02.23	10.05.23

7. Дата видачі завдання – 06.02.2023р.

Керівники _____ Федір ТРІШИН

_____ Світлана ШЕКЕРА

Завдання прийняв до виконання _____ Альберт АРШАКЯН
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Термін виконання етапів роботи
1	Підбір інформації	15.03.2023
2	Написання 1 розділу	25.03.2023
3	Написання 2 розділу	14.04.2023
4	Написання 3 розділу	15.05.2023
5	Написання висновків	20.05.2023
6	Підготовка презентації	25.05.2023
7	Оформлення роботи	29.05.2023
8	Подача готової роботи	05.06.2023

Здобувач _____ Альберт АРШАКЯН

Керівники роботи _____ Федір ТРІШИН

_____ Світлана ШЕКЕРА

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-дипломник _____ Альберт АРШАКЯН

АНОТАЦІЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Робота містить 79 сторінок, 19 рисунків, список літератури з 27 найменування, 2 додатки.

Метою виконання роботи є вивчення можливостей розвитку винного туризму в одному з регіонів Болгарії а саме в регіоні Бургас, на прикладі створення авторської винно-туристичної програми.

Об'єктом дослідження сама Болгарія як туристичний напрямок. Предметом дослідження є розробка вино-туристичної програми в Болгарії.

Завданнями теми виступають: визначити поняття винного туризму, проаналізувати виноградарство та виробництво вина в Болгарії, дати характеристику виноробням в Болгарії, визначити профіль споживача винного туризму, створити авторську винно-туристичну програму, розрахувати вартість програми, надати рекомендації щодо просування програми.

За результатами виконаної роботи сформульовані висновки про актуальність теми, розроблено вино-туристичну програму в Болгарії.

Одержані результати можуть бути використані в освітній діяльності та суб'єктами туристичної сфери.

Рік захисту роботи 2023

SUMMARY

to the qualification work of a bachelor

The work contains 79 pages, 19 figures, a bibliography of 27 names, 2 appendices.

The purpose of the work is to study the possibilities of wine tourism development in one of the regions of Bulgaria, namely in the Burgas region, using the example of creating an author's wine tourism program.

The object of research is Bulgaria itself as a tourist destination. The subject of the study is the development of a wine tourism program in Bulgaria.

The tasks of the topic are: to define the concept of wine tourism, to analyze viticulture and wine production in Bulgaria, to characterize wineries in Bulgaria, to determine the profile of the consumer of wine tourism, to create an author's wine tourism program, to calculate the cost of the program, to provide recommendations for the promotion of the program.

Based on the results of the completed work, conclusions were formulated about the relevance of the topic, and a wine tourism program in Bulgaria was developed.

The obtained results can be used in educational activities and subjects of the tourism sphere.

The year of job protection is 2023

Зміст

Вступ	7
Розділ 1 Загальна характеристика винного туризму	9
1.1 Визначення та характеристика винного туризму	9
1.2 Історія розвитку винного туризму	13
1.3 Особливості побудови винно-туристичної програми	23
Висновки до розділу	28
Розділ 2 Аналіз винно-туристичного потенціалу Бургаської області	30
2.1 Загальна характеристика Болгарії та Бургаської області	30
2.2 Види туризму в регіоні	33
2.3 Фестивалі вина в Болгарії	35
2.4 Аналіз виноробень та винних підвалів Бургаської області	36
2.5 Профіль винного туриста	50
2.6 Аналіз пропозицій винних турів від турфірм	52
Висновки до розділу	54
Розділ 3. Винно-туристична програма в Поморіє (проект)	55
3.1. Опис проєкту туру та визначення цільової аудиторії	55
3.2. Проєкт винно-туристичної програми	57
3.3 Розрахунок вартості туру	64
Висновки до розділу	65
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	67
Список літератури	71
ДОДАТКИ	74

Вступ

В останні роки з'явився і розвивається новий вид туризму - винний туризм. Все більше і більше туристів бажають подорожувати винними маршрутами, мотивовані можливістю дізнатися більше про вино - познайомитися з новими, улюбленими, аутентичними винами регіону, познайомитися з виноградарством і виноробством певного регіону, з місцевим населенням і його традиціями зі святами і звичаями, пов'язаними з вином; брати участь у винних фестивалях та святах. Також шукаються можливості поєднати підвищення культури вина з розслаблюючим ефектом від впливу прекрасної природи та інших особливостей регіону. До туристичного комплексу винного туризму додаються елементи інших спеціалізованих видів - культурного, сільського, рекреаційного, етнографічного, кулінарного, фольклорного, хобі-туризму. З іншого боку, багато малих і середніх виробників вина шукають можливості збільшити свої продажі і знаходять їх в організації «винних» візитів до своїх підвалів.

Останнім часом також зріс інтерес до досліджень винного туризму. Проводяться наукові конференції, є багато публікацій, виходять журнали, є книги. В Європі дослідження місць призначення, зв'язку між винним туризмом і виноробною промисловістю та залучення споживачів до цього туристичного продукту є більш обмеженими, також наукові конференції в Америці та Австралії направлені на розвиток питань винного туризму.

Усі ці обставини, а також інші соціально-економічні чинники є причиною того, що певні регіони створюються та розвиваються як популярні напрямки для винного туризму. Організуються та реалізуються різноманітні винні тури та маршрути.

Для туристичних організацій винний туризм може бути основним видом діяльності та засобом існування. Для виноробів це додаткова частина маркетингової стратегії, тому серед деяких виноробів існує скептицизм - вони вважають, що вигода більше для туристичних організацій, ніж для виноробів. Усі ці особливості

вимагають уточнення мети та масштабів винного туризму в цілому, і є предметом постійних досліджень. Тому тема є актуальною для розвитку винного туризму в цьому регіоні.

Основною метою дослідження є вивчення можливостей розвитку винного туризму в одному з регіонів Болгарії а саме в регіоні Бургас, на прикладі створення авторської винно-туристичної програми.

Для реалізації мети були поставлені такі конкретні завдання:

1. Визначити поняття винного туризму
2. Проаналізувати виноградарство та виробництво вина в Болгарії
3. Дати характеристику виноробням в Болгарії
4. Визначити профіль споживача винного туризму;
5. Створити авторську винно-туристичну програму
6. Розрахувати вартість програми
7. Надати рекомендації щодо просування програми

Об'єктом дослідження виступає винно-туристична програма. Предметом дослідження виступає Бургаська область, винні локації та туристичний потенціал регіону

Розділ 1 Загальна характеристика винного туризму

1.1 Визначення та характеристика винного туризму

Винний туризм - це форма туризму, що спрямована на відвідування виноробних регіонів і виноробних підприємств з метою ознайомлення з процесом виробництва вина, дегустації різних сортів вин та насолоди красою та культурою виноградарства та виноробних погребів. Винний туризм поєднує елементи гастрономічного, культурного та природного туризму, надаючи туристам можливість побачити і відчувати унікальну атмосферу виноробного регіону (рис.1.1) [1].

Рис.1.1 Винний тур

Основні характеристики винного туризму:

1.Виноробні регіони: Винний туризм фокусується на відвідуванні

виноробних регіонів, які відомі своїми високоякісними винами та виноробними традиціями. Це можуть бути окремі виноградники, мали та великі виноробні підприємства або цілі регіони, відомі своїми винними маршрутами.

2.Дегустації вин: Одним із центральних елементів винного туризму є можливість дегустувати різні сорти вин, оцінювати їх аромати, смаки та характеристики. Туристи можуть відвідувати виноробні погребі, де вони ознайомлюються з процесом виробництва вина та беруть участь у спеціальних дегустаціях під керівництвом досвідчених сомельє.

3.Культурний аспект: Винний туризм нерозривно пов'язаний з культурою та традиціями виноробства. Туристи мають змогу дізнатися більше про історію та спадщину виноробного регіону, відвідати музеї вина, архітектурні пам'ятки та інші культурні об'єкти, пов'язані з виноробством.

4.Гастрономічний вимір: Винний туризм часто включає в себе гастрономічний елемент, оскільки вино тісно пов'язане з кулінарними традиціями. Туристи можуть смакувати місцеву кухню та гастрономічні делікатеси, які ідеально поєднуються з конкретними сортами вин.

5.Екологічний аспект: Багато винних регіонів розташовані у природних ландшафтах, що надає винному туризму екологічну складову. Туристи можуть насолоджуватися прогулянками по виноградниках, насичуватися красою природи та насолоджуватися пейзажами.

Винний туризм надає можливість любителям вина та туристам насолодитися культурою, історією та смаками виноробного регіону, знайти нові враження та відчувати особливу атмосферу винних погребів та виноградників.

Багато авторів визначають винний туризм як нову форму спеціалізованого туризму, яка охоплює як виноробну, так і туристичну індустрію. Він також відомий як частина агротуризму, сільського туризму, промислового туризму та хобі-туризму.

Багато фахівців у галузі виноробства визначають винний туризм як специфічну діяльність, в якій подорожі, основною метою яких є вживання вина,

поєднуються з інтересом до культури, історії, красивої природи та хорошої кухні. Найчастіше всі ці речі поєднуються, щоб отримати повний «винний» досвід. На їхню думку, важко любити чи цінувати вино, якщо все інше навколо нього не приємне, красиве, цікаве чи хоча б інтригуюче [2].

Завжди і скрізь у світі вино сприймалося як частина певного історичного, культурного, релігійного, технологічного та гастрономічного контексту. Винний туризм орієнтується саме на свою специфіку, тому профіль туристів також специфічний - найчастіше це освічені, інтелігентні та працездатні особи, які переступили вік перших успіхів у житті. Часто ці люди намагаються вловити дух регіону чи країни через смак місцевих вин.

Кажуть, у вині відображається національний менталітет. Тому німецький рислінг, як правило, дуже точно «зроблений», більшість французьких вин виглядають аристократично, італійські та іспанські — темпераментні, а каліфорнійські та австралійські, звільнені від традицій, без будь-яких упереджень стали продуктом сучасних технологій і досягли результату, які сьогодні змушують інших не тільки підлаштовуватися під них, але й наслідувати їх.

Можливості поєднання насолоди від смаку вина та насолоди від подорожі об'єднують інтереси виноробів, торговців, фермерів, рестораторів, туристичних агентств, готельєрів, спеціалістів з реклами, журналістів та різних інших суміжних видів діяльності. Все це робить винний туризм надзвичайно перспективним бізнесом.

Загальноприйнятого визначення винного туризму не існує. У більшості визначень присутній інтерес до вина та всього, що з ним пов'язано. Вони навіть визначають це як хобі-туризм, а дехто — як розвагу.

Винний туризм визначається як «відвідування виноградників, виноробень, винних фестивалів і винних свят, де дегустація вина та/або вивчення особливостей винного регіону є основним мотивом для відвідувачів». Це ринково-орієнтоване визначення є основою низки споживчих досліджень, пов'язаних із винними

туристами та відвідувачами винних фестивалів [3].

Подібне визначення дає Марін Нешков, к.е.н., кафедри «Економіки та організації туризму» до Університету економіки - Варна: «Вид туризму, метою якого є або включає дегустацію, споживання або купівлю вина, як правило, поблизу або у самого виробника вина; ...також включає відвідування винних льохів, виноградників або ресторанів, які пропонують унікальні урожаї винограду та вина, а також винні тури та поїздки на винні фестивалі та інші подібні спеціальні заходи».[4]

Вигода від винного туризму є набагато більшою, ніж вигода для винного льоху - регіональна економіка, міські райони, більшість з яких є винними туристами, представляють інтерес. Вино, їжа, туризм і мистецтво є основними елементами продукту винного туризму, які забезпечують бажаний і бажаний спосіб життя. Цей підхід, заснований на туристичному продукті, також ілюструється визначенням винного туризму Федерацією виноробів Австралії як: «відвідування виноробень і виноробних регіонів, щоб відчути унікальні якості сучасного австралійського способу життя, пов'язаного із задоволенням від вина, їжі, пейзажу та культурна діяльність». (Національна стратегія розвитку винного туризму, 1998 р.). Визначення походить від численних досліджень, проведених щодо туристичного продукту та місць, у яких розвинений винний туризм.

Інше визначення дає Г. Джонсон (1998), який визначає винний туризм як «відвідування виноградників, винних підвалів, винних фестивалів і свят з метою відпочинку та розваги». На думку деяких авторів, це обмежена концепція винного туризму, і вони припускають, що вона також повинна включати: харчування на відкритому повітрі; участь у культурно-історичних атракціях; різноманітні регіональні особливості – регіональна кухня, архітектура, культурна спадщина, мальовничі ландшафти [5].

Деякі автори визначають винний туризм як частину туризму, метою якого є дегустація, споживання або купівля вина, часто на місці його виробництва або

поблизу нього. За їх словами, винний туризм також включає відвідування винних погребів, виноградників і ресторанів з якісними винами, а також організовані винні тури, винні фестивалі чи інші спеціальні заходи.

Рішення зайнятися винним туризмом ґрунтується на веселості, веселому настрої, фантазії, виклику, а не стільки на практичній основі «проблема-рішення».

Незважаючи на дискусії, винний туризм вже утвердився як самостійний вид спеціалізованого туризму. Беручи до уваги характерні риси пропонованого туристичного продукту, причини його заняття та вже сформовану практику, можна дати наступне визначення: Винний туризм – це вид спеціалізованого туризму, в якому туристу надається можливість:

(а) ознайомлення з виноградниками та виноградарськими практиками (посадка, збір винограду) у даному регіоні; з історією, традиціями та виноробством винних будинків (підвалів, майстерень чи виноробень); з різними винами тощо. сильноалкогольні напої шляхом дегустації;

(б) брати участь у святах, ритуалах і фестивалях, пов'язаних з вином і поєднаних з багатим фольклором і анімацією.

Для того, щоб мати винний туризм, повинні бути принаймні такі чотири умови: привабливий туристичний ресурс у достатній кількості - цікаві виноградники, винні підвали, виноробна продукція, винні події та враження. Затишна та захищена матеріально-технічна база, що сприяє використанню туристами туристичного ресурсу - дороги до виноградників, дегустаційні, демонстраційні зали, ресторани, місця проживання тощо [6].

1.2 Історія розвитку винного туризму

Історія розвитку винного туризму має довгу і багатогранну історію, яка сягає тисячоліть тому. Винний туризм зародився на перетині двох сфер – виноробства та туризму і став популярним явищем у багатьох виноробних регіонах світу. Ось

загальна історія розвитку винного туризму:

Стародавні часи. Винний туризм має своє коріння в стародавніх цивілізаціях, таких як Стародавня Греція, Римська імперія та Єгипет. У цих культурах вино вважалося символом розкоші та нерозривно пов'язане з релігійними та культурними обрядами. Люди подорожували у виноградники (рис.1.2) та льохи для участі у церемоніях, святкуваннях та дегустаціях вина.

Рис.1.2. Збір винограду в Стародавньому світі

Середньовіччя. Середньовіччя монастирі та абатства відігравали важливу роль у виноробстві та виробництві вина. Вони стали пунктами залучення для мандрівників, які бажають не лише скуштувати вино, а й навчитися його виробництву. Монастирські сади та виноградники стали місцем відпочинку та духовного відродження.

Сучасність. Розвиток винного туризму у сучасному розумінні розпочався у другій половині XX століття. Винні регіони, такі як Франція, Італія, Іспанія та США стали популярними туристичними напрямками, привабливими своїми красивими виноградниками, старовинними льохами та винами світового класу. У цей період

почали з'являтися туристичні винні маршрути, дегустаційні зали та готелі, спеціалізовані на виноробстві.

З часом винний туризм поширився на нові регіони, такі як Нова Зеландія, Австралія, Чилі та Аргентина, де були створені високоякісні вина. Також винний туризм розвивається у країнах Східної Європи, таких як Угорщина, Словенія та Румунія, де виноробство має багатовікову історію.

Різноманітність форматів. Сучасний винний туризм включає різноманітні формати, від класичних винних екскурсій і дегустацій до участі у винних фестивалях, гастрономічних заходах та майстер-класах з виготовлення вина. Також популярні велосипедні тури та гірські походи винними регіонами.

Винний туризм у світових масштабах Сьогодні винний туризм є глобальним явищем, яке приваблює мільйони туристів щороку. Різноманітні винні фестивалі, ярмарки та події, спеціальні винні тури, панорамні маршрути та гарні винні готелі створюють незабутні враження для туристів.

Розвиток винного туризму продовжується, і цей вид туризму стає дедалі популярнішим як серед любителів вина, так і любителів подорожей та культурної спадщини.

У наші дні вино стало одним із символів вишуканості та гарного смаку. Донедавна цінителями вина, були небагато, проте з кожним роком, популярність цього напою зростає, зростає інтерес до історії, процесу створення вина, та його впливу на здоров'я людини

Історія вина, бере початок із давніх часів. Багато дослідників вважають, що вино з'явилося Сході, і вже з допомогою мореплавців поширилося у світі. Перші згадки про виноробство були знайдені на стародавніх барельєфах в Єгипті та клинописних текстах з Месопотамії (сучасні Іран та Сирія), близько 5-7 тисяч років тому [5].

Першою середземноморською державою, яка почала вирощувати культурні сорти винограду, став Єгипет. Вина, у Стародавньому Єгипті використовувалися

лише у релігійних обрядах і святах

Стародавня Греція вважається основоположником виноробства завдяки сприятливим кліматичним умовам і ґрунтам. Вино у Стародавній Греції, вважалося напоєм богів, і пилося розбавленим водою. Однак у середині п'ятого століття нашої ери, у зв'язку з навалою варварів, фактично всі виноградники були винищені, але завдяки ченцям середньовіччя виноробство знову відродилося [7]

У період великих географічних відкриттів іспанські місіонери привезли виноробство на територію Нового Світу. У середині 19 століття та на початку 20 століття, британські та голландські поселенці, висаджували виноград в Австралії, новій Зеландії та Південній Африці.

Основними регіонами винного туризму є: Франція, Італія, Іспанія, Португалія, Угорщина, Грузія. Світовими лідерами з виробництва вина найвищої якості є Італія та Франція

Новий розвиток ця галузь отримала в 80-90-ті роки ХХ ст., коли європейці почали відчувати наслідки стрімкої урбанізації та ностальгію за традиційними галузями виробництва, а також споживанням натуральних продуктів харчування та проведення відпочинку в сільській місцевості. Тобто в цей період активно розвивався зелений туризм. Чільне місце в його забезпеченні відігравали традиційні галузі виробництва – виноробство, сироваріння, виробництво ковбас, хлібопечення, миловаріння, виробництво посуду та інших натуральних продуктів харчування й товарів народного вжитку, включаючи розвиток етнічних ремесел, а також вивчення місцевих звичаїв та обрядів, що мають вагоме мистецько-художнє та культурно-естетичне значення. Це стало поштовхом до активізації винного туризму в багатьох країнах Південної Європи, зокрема Франції, Італії, Греції, Іспанії та Португалії, а також інших винних територій. За оцінками фахівців, доходи від продажу вина в Європі становлять близько 6,5 млрд євро в рік. На думку експертів, винний туризм використовує тільки 25 % свого потенціалу й який можна реально збільшити в найближчому майбутньому. Як свідчать офіційні дані, у 2012 р. на

виноробні регіони Європи припадало приблизно 50 % від виробництва вина у світі (Франція – 18 %, Італія – 17 %, Іспанія – 14 %, Німеччина – 3 %) [8].

За оцінками фахівців, на сучасний міжнародний ринок виноробної промисловості припадає 180 млрд дол. США [3]. Він оцінюється як сектор, роль якого зростає у розвитку сільських районів у таких країнах, як Франція, Італія, Іспанія, Греція, Угорщина, Румунія, Болгарія та ін. Розвиток винного туризму сприяє загальному розвитку сільських зон, там збільшуються можливості працевлаштування сільського населення, збільшуються місцеві доходи та відбувається збільшення припливу туристів. Розвиваються такі нові винні туристичні регіони, як Хорватія, Болгарія, Угорщина, Словенія, Україна. Досить активно йдуть процеси з розвитком винного туризму у нововключених країнах ЄС, таких, наприклад, як Румунія, де в 2011 р. у м. Бузеу за допомогою австрійських інвестицій у розмірі 8 млн євро був відкритий виноробний центр «Lacerta». Крім того, в 2012 р. уряд країни виділив 61 млн лейв для реалізації винних маршрутів у м. Арад [8].

Про зростаючу популярність винного туризму свідчить функціонування таких європейських структур з питань винного розвитку й співробітництва, як Асамблея європейських виноробних регіонів (AREV), Конференція європейських виноробних регіонів (КЄВР) та Європейської Ради винних регіонів (RECEVIN) – мережа виноробних міст і регіонів, головним завданням яких є запровадження стандартів проживання для винних туристів, а також впровадження розвитку винної культури та винного туризму. При останній функціонує мультимедійна мережа «Dionysus», метою якої є популяризація європейських виноробних регіонів. Всесвітня туристична організація планує провести в 2016 р. у Грузії першу Всесвітню конференцію з винного туризму, яка має на меті скоординувати усі напрями розвитку винного туризму у Європі та залучити до цього процесу нові виноробні країни [8]. Поява таких міжнародних організацій та заходів, які вони проводять, свідчить про значний розвиток винного туризму як нової туристичної галузі.

Завдяки роботі цих структур з'являються стандарти якості надання послуг, досліджуються перспективи розвитку галузі.

Таким чином, можна виділили такі основні тенденції винного туризму, як взаємопов'язаність винного туризму з іншими туристичними галузями; розширення географії винного туризму; збільшення ролі винного туризму як нової туристичної галузі; збільшення різновидів винних турів; зростання ролі та кількості винних фестивалів як туристичної атракції тощо [8]. Відбувається модернізація винного туризму шляхом диверсифікація винних турів та впровадження поряд із звичними винними та гастрономічними турами різноманітних масових винних заходів: впровадження курсів винної кулінарії та сомельє; розширення гастрономічних турів із обов'язковими винними дегустаціями; розширення спектру програм культурно-пізнавальних турів із використанням винної тематики; запровадження інноваційних винних заходів; розширення послуг обслуговування й збільшення мережі винних спа-закладів; пропозиція спеціальних винних турів за вподобанням тощо.

Сучасний винний туризм був уперше розроблений у 1970-х та 1980-х роках у Каліфорнії (Мондаві), потім в інших частинах США (штат Орегон, Вашингтон, Нью-Йорк), Австралії та інших частинах світу. "Нові країни світу", такі як Аргентина (Мендоса та Кафаят), Південна Африка (Стелленбош) або Чилі. Енотуризм потім дістався Канади, Європи, Японії, Південної Кореї чи Китаю. Тому насамперед на світовому та історичному рівнях оцінюються досягнення винного туризму. Мережа столичних міст Великих виноградарників, до якої входять Логроньо (Ла-Ріоха), Бордо, Флоренція, Кейптаун, Мендоса, Напа-Веллі, Порто, Майнц, Сан-Франциско, та одна з її ролей полягає у тому, щоб висвітлити ініціативи у питаннях винного туризму у цих містах нагороджує щороку найкращі із цих заходів Найкращим конкурсом винного туризму. [9]

На європейському рівні програма Vintur, пов'язана з Асамблеєю європейських винних регіонів, є форумом вивчення розвитку винного туризму.

Ініціативи поширилися останніми роками, наприклад, у країнах

Середземномор'я, Австралії чи Нової Зеландії із мережею винних туризму.

В Італії: У *strade del vino* відзначається система культурних інформаційних панелей (єнологічна, історична...) та мережа етапів розміщення (таверни, винні заводи, агротуризм, *ecomuseums*...). Сьогодні існує 142 винні маршрути і регулюються законом від 27 липня 1999 року.

Перший винний маршрут народився в районі Фріулі у 1963 році. Предка всіх винних маршрутів був «винайдений» маркізом Мікеле Форментіні, президентом пролоки Горіції. Спочатку назвали *Strada del Vino e delle Ciliegie* (Wine and Cherry Road), пізніше її назвали *Collio Road*. [10]

Deutsche Weinstraße (німецький винний маршрут) протяжністю близько 85 кілометрів проходить через головні села та винні міста Пфальцького регіону. З півночі на південь він перетинає муніципалітети Швайген, неподалік Бад-Бергзаберна, у Бокенхаймі-на-Вайнштрассе. Дорога — один із найвідоміших туристичних маршрутів у Німеччині. Він перетинає другий за величиною виноробний регіон Німеччини. Багато виноробних сіл уздовж старих федеральних доріг (*Bundesstraße*). [11]

У виноградику домінують два міста: Ландау, його університет і зоопарк, а також безліч будівель, датованих *Belle Epoque* і *Neustadt an der Weinstraße*, де вибори та коронація німецької королеви вин (*die Weinkönigin*), розташовані дуже близько до Замок Хамбах, колиска німецької демократ ». Обидва міста характеризуються мальовничими виноробними селами, що оточують їх. Винний маршрут славиться своїми фестивалями, їх понад двісті на рік, іноді популярнішими, іноді елегантнішими, але всі дозволяють познайомитися з регіоном та його мешканцями.

Створення цієї дороги в 1935 стало мірилом розширення туризму після звільнення регіону Пфальц.

Іспанія: важко оцінити загальну кількість туристів, які відвідують виноробні регіони щороку. У 2008 році їх було близько 1,5 млн. Різноманітність архітектури його виноробних підприємств є перевагою для розвитку туризму. Винний туризм,

безумовно, відкриває великі можливості для країни, яка є третім за величиною виробником вина у світі та має найбільшу площу виноградників у Європі.

Деякі маршрути призначені для винного туризму: Буллас (Мурсія), Джумілла (Мурсія), Ла-Манча, Херес маршрут вина і спиртних напоїв, Винний маршрут Ронди, Вино Сомонтано-Маршрут (Арагон), Винний маршрут і Кава-де-Пенедес (Каталонія)) і т.д. [12]

Поверхня французького виноградника становить 850 000 га. 5 000 винних льохів вітають публіку, в середньому на 1500 чоловік на рік та на льох. "Алсатський винний маршрут" налічує близько 1,5 мільйонів відвідувачів на рік, а також виноградники Бургундії. В останні роки зростає кількість ініціатив, будь то обрані посадові особи, асоціації виноградарства, профспілки, муніципалітети, туристичні офіси, винні торговці, незалежні винороби, професіонали у сфері туризму і т. д. Все більше і більше інтернет-сайтів роблять це можна знайти місця для відвідування, ідеї проживання чи туристичні пропозиції «упаковані».

Історично склалося так, що у Франції створення винних маршрутів (в Ельзасі — див. Маршрут де Вінс д'Альсас — тоді в інших регіонах), мабуть, було провісником місцевих дій.

У дослідженні, проведеному AFIT (Французька асоціація інженерів туризму) у 1999 році, було відзначено інтерес французьких та іноземних туристів до візового туризму та став відправною точкою для досліджень та багатьох кроків щодо розвитку цього виду туризму. Відповідно до AFIT, кожен п'ятий француз обирають місце для відпочинку, бо це вино. 40% іноземних гостей приїжджають до Франції «теж» для вина та гастрономії. 29% - тільки для вина та гастрономії.

Поверхня французького виноградника становить 850 000 га. 5 000 винних льохів вітають публіку, в середньому на 1500 чоловік на рік та на льох. "Алсатський винний маршрут" налічує близько 1,5 мільйонів відвідувачів на рік, а також виноградники Бургундії. В останні роки зростає кількість ініціатив, будь то обрані посадові особи, асоціації виноградарства, профспілки, муніципалітети, туристичні

офіси, винні торговці, незалежні винороби, професіонали у сфері туризму і т. д. Все більше і більше інтернет-сайтів роблять це можна знайти місця для відвідування, ідеї проживання чи туристичні пропозиції «упаковані».

Франція, як провідна країна-виробник вина, так і провідний туристичний напрямок у світі, має потенціал винного туризму, який є реалістичним та прибутковим. З погляду міжнародної конкуренції, чи то туризм чи виноробний сектор, винний туризм є важливою карткою для Франції, тим більше, що у світі відбулися дії щодо розвитку винного туризму. помножений останніми роками. Багато чого ще належить зробити, доповідь Дубрула (2007), підготовлена на замовлення французького міністерства туризму, наголосила на важливості оцінки спадщини винограду (зокрема, ландшафту та архітектури), наочності та налагодженні зв'язків, підготовки акторів (відкриття професійної ліцензії «).

У рамках цих зусиль щодо розвитку французького винного туризму міністерство закордонних справ розпочало у лютому 2016 року VisitFrenchWine, офіційний портал винного туризму у Франції. [13]

У Бразилії це не просто туристи, але туристи та місцеві жителі проходять різноманітні маршрути винного туризму. У Ріо-Гранде-ду-Сул, крім Вале-дос-Вінедоса, Серра-Гауча має безліч варіантів, таких як Ігристе русло, Кам'яні стежки, Пінто-Бандейра, вина Флорес-да-Кунья, Кашіас-ду-Сул. Крім Ріо-Гранде-ду-Сулу, є також Долина річки Сан-Франциско (північний схід країни) і район Сан-Роке (штат Сан-Паулу).

Туризм «bate vuelta» дуже важливий у місті Сан-Роке – СП. Люди з усього регіону на приблизній відстані 100 км їздять у міському тижневику, де їм подобаються гарні прогулянки, різноманітні ресторани та вина, спиртні напої, дистильовані, артишоки та солодоці, зроблені у місті.

Португалія - винний туризм має здебільшого нішові характеристики. Практика винного туризму знаходиться у великій фазі зростання через високу вартість, яка надається у цьому секторі.

З погляду розвитку перших модальностей, відвідування печер і підвалів вина Порто відноситься до початку 50-х років XX століття. Останнім часом існують інші види винного туризму, які доповнюють національну пропозицію в цій галузі:

ярмарки, фестивалі та вина часто зустрічаються як у міських центрах, так і у сільських районах;

винні та виноробні музеї та центри усного перекладу все ще в обмеженій кількості, але зустрічаються як у міських, так і в сільських районах і мають публічний або приватний характер;

агротуризм у Кінтасі, який починає розвиватися, з особливим виразом у деяких регіонах країни;

винні села та круїзи, особливо в регіоні Дору;

винні маршрути, проект, що з 1994 року був охоплений кількома регіонами виноградарства країни.

З погляду міжнародного попиту, португальський ринок вина в основному використовується Сполученим Королівством та Францією, за ними йдуть Бразилія, Іспанія та Німеччина. Також є цікава 25%-на частка ринку США. [14]

Еквадор: Це один із регіонів Латинської Америки, де культура вина зростає. Наприкінці минулого століття культивування в долині Патате, провінція Тунгурахуа, на висоті 2200 м над рівнем моря, з кількома гектарами тропічного клімату і двома річними врожаями місцевих сортів (білий національний, чорний національний і мускатний), виробило вино Маса Пізніше він був розроблений в багато років, до цього часу вино концентрується.

Винна культура в Еквадорі швидко зростає протягом останнього десятиліття. 2006 року на одного жителя споживалася одна склянка, і сьогодні споживається 1,5 пляшки на одного жителя. Ця винна культура була розроблена переважно Винною Гільдією.

В даний час існує два виноробні, які звинувачують виноград: один у Кіто, Чаупі Естансія 3, який виробляє біле вино з винограду Паломіно, а інший у Гуаякілі,

Дос Хемісферіос, який використовує виноград в основному з французького походження [15].

У 1999 році виноробня Dos Hemisferios почала садити в Гуаякілі на висоті 0 метрів над рівнем моря і за 10 кілометрів від узбережжя. З тропічним кліматом і вапняним ґрунтом він має 2 врожаї на рік. Максимальна температура становить 32°C, а мінімальна температура – 18°C та теплова амплітуда 14°C. Незважаючи на відносну вологість 70% протягом року, взимку та взимку 9 місяців посухи є 3 місяці дощів.

Шкідниками є криптогамні хвороби, кліщі та інші комахи, птахи та кажани. Має бути виконано від 18 до 20 лікування на вегетативний цикл.

Через нестачу холодного проростання слід індукувати за допомогою Dormex, і навіть плодоношення дуже низьке (50 ккал/га), але з високим співвідношенням листя та пучків. Мальбек, Каберне, Мерло, Совіньйон, Анчелотта, Шардоне і Совіньйон ростуть.

1.3 Особливості побудови винно-туристичної програми

Програма - щоденний розпорядок усіх заходів, що забезпечує туристичне підприємство та які включені у вартість поїздки. Вони, насамперед, повинні задовольняти такі базові потреби подорожуючих, як сон та їжа. Тому до програми, насамперед, включаються послуги розміщення і харчування. Задоволення цих потреб має певний циклічний характер, який формує добовий режим туриста. Нічний час відводиться для сну, на що витрачається не менше 8-ми годин, а впродовж дня забезпечується триразове харчування: сніданок - 30 хв., обід - 60 хв., вечеря - 45 хв. Отже, при розробці програми туру потрібно дотримуватися режиму з такими орієнтовними інтервалами часу:

- сон-23:00-8:00;
- сніданок8:00-10:00;
- обід12:00-15:00;
- вечеря - 18:00-20:00

Це означає, що вночі туристи повинні перебувати в готелі, а не в автобусі чи іншому місці. Нічні переїзди варто розглядати як виняток. Вони можливі в тих випадках, коли, наприклад, по завершенні екскурсійної програми туру з лінійним маршрутом, замість того, щоб залишатися ще на одну ніч у готелі, можна здійснити тривалий переїзд «додому».

Забезпечуючи туристів послугами розміщення, потрібно зважати на розрахункову годину, що діє в готельному підприємстві. Найчастіше це 12:00. Щоб не була зарахована зайва доба, групу доцільно поселяти після розрахункової години, а виселяти до дванадцятої. При цьому враховуються нормативи часу на поселення в готелі (включаючи трансфер).

У години харчування туристи повинні знаходитися в ресторанних закладах. Сніданки та вечері, як правило, пропонуються в ресторані готелю. Обіди ж можуть організовуватися й на екскурсійних маршрутах, тому їх варто прокладати так, щоб в обідній час перебувати поблизу закладу харчування. Тобто обід доцільно замовляти там, де закінчується ранкова екскурсія й починається програма другої половини дня. Коли такої можливості немає, наприклад, десь у горах на природознавчих маршрутах, усіх туристів потрібно забезпечити сухим пайком.

Витрати часу на транспортне обслуговування також лімітуються. Варто пам'ятати, що метою туристів є екскурсії. Тому час проведений в автобусі не повинен перевищувати тривалість перебування в екскурсійній дестинації. Цей час залежить від відстаней, що долаються на маршруті. Для замських автобусних маршрутів загальна протяжність, як правило, не перевищує 250 км, тобто відстань до найвіддаленішого об'єкта не повинна бути більша 125 км - це так званий екскурсійний радіус.

Переїзди між туристичними DESTИНАЦІЯМИ можуть бути протЯжнішими. Значні відстані треба долати так, щоб день не перетворився на одну суцільну поїздку в автобусі. Зокрема, переїзд, що триває більше 4-5 годин, варто здійснювати у два етапи з проміжною зупинкою на перепочинок, де можна провести екскурсію. Тоді ця поїздка сприйматиметься туристами як екскурсійна - це так звані транзитні екскурсії. Наприклад, переїжджаючи з Чернівців до Львова, доцільно зупинитися в Яремче, що не тільки дозволить туристам «розім'яти ноги», але й підвищить інформативно-пізнавальну цінність усього маршруту.

При організації транспортного обслуговування бажано уникати протЯжних переїздів два дні поспіль. Цьому найкраще відповідає комбінований тип маршруту, в якому переїзди між туристичними DESTИНАЦІЯМИ чергуються з циклами заміських екскурсій.

Іншою складовою програми обслуговування туристів є екскурсії. При складанні екскурсійної програми туру потрібно зважати на склад групи. Не варто пропонувати складні природознавчі маршрути туристам-сеньйорам, що завітали на Буковину для ознайомлення з місцевою культурою та архітектурою.

Екскурсійна програма має свої обмеження. Впродовж одного дня доцільно проводити не більше двох екскурсій загальною тривалістю пізнавального процесу до 4-5 годин, а між ними варто робити перерву, зокрема на обід. Тому найпоширеніший варіант, коли зранку проводиться одна екскурсія, а після обіду - друга. В один день бажано охоплювати об'єкти близькі за тематикою.

Кількаденне перебування в DESTИНАЦІЇ передбачає проведення циклу екскурсій. Перший день, як правило, розпочинається з оглядової екскурсії містом, де зупинилися туристи, після чого можна приділити окрему увагу найцікавішій місцевій пам'ятці, наприклад у Чернівцях - Резиденції митрополитів. Програма наступних днів матиме тематичну спрямованість. Після того, як найцікавіші об'єкти в місті вичерпані, розпочинається цикл заміських екскурсій [2].

У програму обслуговування туристів також можуть включатися заходи, пов'язані з організацією дозвілля: відвідування розважальних закладів, перегляд театральних вистав, шопінг та ін. Вони не завжди входять у вартість туру, тобто пропонуються як додаткові заходи за окрему плату. Це так звана варіативна частина програми.

Програма туру складається у два етапи. Спочатку розробляється концептуальна програма, яка містить основну інформацію про маршрут і перелік заходів без розподілу по днях і годинах. Вона обговорюється з туроператором і гідями, які матимуть відношення до цього туру. Це зумовлено тим, що заздалегідь досить важко визначити конкретні графіки роботи музеїв, години проведення екскурсій, дати спектаклів і концертів тощо.

Винно-туристичні програми є унікальним поєднанням виноробних та туристичних можливостей для мандрівників, які цікавляться виноробством, гастрономією та культурою. Побудова такої програми потребує уваги до ряду особливостей, які слід врахувати для створення незабутнього досвіду відвідувачів. Ось деякі з цих особливостей:

Розташування та вибір виноробного регіону: Одним із ключових аспектів у побудові винно-туристичної програми є вибір відповідного виноробного регіону. Важливо враховувати кліматичні умови, де виростають виноградники, особливості ґрунту та сорти винограду, які можуть впливати на смак та якість вина. Популярні виноробні регіони, такі як Бордо у Франції, Тоскана в Італії або Напа-Веллі в США можуть бути відмінним вибором для винно-туристичної програми.

Партнерство з виноробними підприємствами Для успішної винно-туристичної програми важливо встановити партнерство з місцевими виноробними підприємствами. Це може включати відвідування виноробень, дегустацію різних сортів вин, участь у винних майстер-класах та екскурсії виноградниками. Співпраця з виноробними підприємствами може також надати унікальні можливості для

відвідувачів, такі як участь у збиранні винограду або участь у процесі виробництва вина.

Гастрономічний досвід: Винна культура тісно пов'язана із гастрономією. При побудові винно-туристичної програми слід приділити увагу гастрономічному досвіду, пропонуючи відвідувачам насолодитися місцевою кухнею, яка добре поєднується з вином. Включення дегустацій страв, які ідеально доповнюють вино, або організація екскурсій місцевими ринками та ресторанами може значно збагатити досвід відвідувачів.

Культурні історичні пам'ятки: Винні регіони зазвичай багаті на культурну історію та пам'ятки. Важливо включити до програми відвідування таких місцевих пам'яток, як замки, монастирі, історичні міста чи музеї, які допоможуть відвідувачам краще зрозуміти контекст виробництва вина та місцеву культуру.

Транспорт та логістика: При організації винно-туристичної програми необхідно врахувати транспортні питання та логістику. Забезпечення комфортного транспорту для переміщення між виноробнями, ресторанами та визначними пам'ятками є важливим аспектом. Крім того, надання інформації про місцеві транспортні засоби або організація турів з гідом може допомогти відвідувачам краще орієнтуватися в регіоні.

Гнучкість та індивідуальний підхід: Кожен відвідувач має свої переваги та інтереси. Побудова гнучкої винно-туристичної програми, яка враховує різноманітні потреби відвідувачів, може підвищити їхню задоволеність. Надання вибору різних маршрутів, дегустацій та активностей дозволить відвідувачам налаштувати програму під свої уподобання та створить більш індивідуальний досвід.

У побудові винно-туристичної програми важливо поєднати виноробство, гастрономіку та культурні аспекти регіону. Врахування особливостей регіону, партнерство з місцевими підприємствами та індивідуальний підхід допоможуть створити неповторний досвід для відвідувачів.

Адаптуємо визначення під винно-туристичну програму : Щоб туристам було комфортно, потрібно обов'язково донести до них локацію де буде їх точка збору. Якщо потрібно, то за додаткову плату замовити трансфер. Після того як зібралась вся група потрібно проговорити їм програму на день. Перед тим як іти до будь-якої дегустації групу потрібно нагодувати, та дати їм налаштуватися на дегустацію. Після того як ви пришли до виноробні, то краще за все спочатку піти на екскурсію, щоб люди побачили як виробляється вино саме тут, яка історія цієї виноробні. Важливо зазначити що в день не потрібно робити більше ніж дві дегустації, так як для людини це буде важко. На дегустацію повинно витратитися не менше двох годин, для того щоб людина змогла просмакувати вино і поличити насолоду від дегустації, так як поспів в цій справі дуже заважає. Після кожної дегустації обов'язково потрібно їсти це дуже важливо. Дегустації бажано не розтягувати на весь день, так як Винний туризм це один видів рекреаційного туризму, тобто ціль Винного туризму ще в тому щоб не тільки смакувати різні вина на дегустаціях, а й відпочити. А так як будь-яка дегустація енергозатратна, це потрібно враховувати. Якщо це дводенний чи більше тур, то буде добре якщо в готелі буде басейн, море чи СПА, так як поплавати в басейні (морі) чи масаж дає ще більший релакс для туриста особливо в кінці дня. Якщо тур є авторським, то можна іноді відходити від стандартних локацій дегустації. Наприклад дегустація на березі моря, в літаку чи біля старовинного монастиря. Важливо зазначити, що у всіх турів є стандарт- це відвідування виноробень з дегустаціями , спа салонів та відвідування туристичних локацій При цьому кожна винна програма буде унікальною, оскільки винні смаки залежать від теруару [16].

Висновки до розділу

Винний туризм є особливою формою туризму, яка спрямована на задоволення інтересів та потреб людей, що цікавляться виноробством, винами та винною

культурою. Це подорожі, які надають можливість відвідати винні регіони, оглянути винні підприємства, виноградники та поглибитись у світ виноробства.

Винний туризм дає унікальну можливість побачити, як вино виробляється від початкової стадії збору винограду до фінального етапу розливу. Ви можете відвідати винні погребі, де вино витримується та дозріває, а також дегустувати різні сорти вин, оцінювати їх аромати, смаки та відчувати їх унікальність.

Подорожуючи винними регіонами, ви можете дізнатись багато про історію та культуру виноробства. Винні фестивалі та заходи дають можливість взяти участь у традиційних винних святкуваннях, спробувати місцеві страви, які ідеально поєднуються з винами цього регіону, та насолодитись винною атмосферою.

Винний туризм також може включати екскурсії до мальовничих місць, що оточують винні регіони. Ви маєте можливість насолоджуватись красою природи, відвідувати історичні пам'ятки та відчувати місцеву культуру та гостинність.

Винний туризм є не тільки відмінною можливістю насолодитись вином, але й пізнати нові місця, зустріти нових людей та розширити свій кругозір. Це шанс насолодитись смаком та ароматом винних традицій різних регіонів і зануритись у цікаву та захопливу культуру виноробства.

Розділ 2 Аналіз винно-туристичного потенціалу Бургаської області

2.1 Загальна характеристика Болгарії та Бургаської області

Бургаська область - південно-східний регіон, розташований у стратегічному для Болгарії місці з широким виходом до Чорного моря (224 км) на сході та довгим кордоном з Туреччиною на півдні вздовж Странджа та Дервентських висот. На заході південно-східний регіон має своїм природним кордоном височини Светілій, Монастирські височини та Сакар, а на півночі – Східну Стара Планину. Через невисокі та зручні старопланинські перевали (Твердішки, Вратник, Варбішки, Рішки, Дюлінський та ін.) здійснюється зв'язок із північно-східними та північно-центральними районами (рис.2.1). На заході область межує з Південно-Центральним регіоном. Основні транспортні коридори всередину країни проходять саме через цей кордон. У південно-східному регіоні сільськогосподарські угіддя становлять 63 %, лісовий фонд – 24 %, населені пункти займають 3 % його загальної території.

Рис.2.1. Бургаська область

Рельєф південно-східного регіону різноманітний - з півночі на південь, частини Старопланинської і Забалканської долин (Слівенська, Карнобатська і Айтоська), Бургаска низовина, Середньотунджанська низовина і невеликий

горбистий район, Сакар- Странджанська горбиста і низькогірна підобласть чергуються.

Східна Стара Планина розділена поздовжніми долинами річок Луда Камчія та Хаджійська. Південну частину області займають невисокі прикордонні гори - Странджа, Деруентська височина і Сакар.

Узбережжя Чорного моря дуже розчленоване і створює надзвичайно сприятливі умови для розвитку туризму через великий піщаний пляж, піщані дюни, прибережні озера та болота, численні затоки та півострови, лагуни та лимани. Тут також знаходиться найбільша затока Чорного моря - Бургаська (ширина 10-12,5 км і глибина 10-12 м).

Південно-Східний регіон поділяється на два райони басейнового господарства: Східно-Біломорський і Чорноморський. Східно-Біломорський район включає басейни річок Маріца і Тунджа. Решта території Південного регіону входить до Чорноморського басейнового водогосподарського району. SRI охоплює частину водозбору річки Камчія та водозбір південних річок Чорного моря, включаючи всі річки на південь від Камчії - Двійниця, Хаджійська, Айтоска, Русокастренська, Средецька, Факійська, Ропотамо, Велека, Резовська (на кордоні з Туреччиною) та інші менші річки. До басейну річки Камчія входять муніципалітети Котел і частини муніципалітетів Сунгурларе і Руан. Басейн річок південного Чорного моря включає всі муніципалітети Бургаського регіону, за винятком деяких частин муніципалітетів Руан і Карнобат, які знаходяться в інших басейнах. Більшість річок короткі і впадають безпосередньо в Чорне море.

Південно-східний район багатий на мінеральні води. Найбільш важливими мінеральними джерелами є Бургас (біля села Ветрен), Слівен, Кортен (Новозагорсько), Странджан, а також біля села Стефан Караджово (Ямболсько).

Широкий вихід до Чорного моря забезпечує доступ території до морської води, яка є важливим природним ресурсом, багатим на солі натрію та магнію та лікувальні сірководневі грязі.

У кліматичному відношенні область охоплює частини трьох кліматичних областей, і це: Європейсько-континентальна (помірна) область, до якої входить лише гора Твардишка; Континентально-Середземноморська область з двома кліматичними підобластями - із середземноморським впливом (Нижньотунджанська і Странджанська горбисто-низинно-кліматичні області) і Чорноморською (Бургаська низовина і Странджанська прибережна кліматична область); Перехідно-континентальна область, що включає Середньотунджанську кліматичну підобласть і Східно-Старопланинську кліматичну область.

Наявність трьох кліматичних зон зумовлює багате біорізноманіття території та сприяє розвитку сільського господарства.

У прибережних районах через вплив Чорного моря прогрівання повітря навесні та його охолодження восени затримується, і ці сезони настають пізніше, ніж у внутрішніх районах країни. Існує сприятливий режим низьких температур взимку і навесні, які не опускаються нижче мінус 25 градусів. Безморозний період триває 240–270 днів.

Різноманітність ґрунтів велика. Переважають коричневі лісові ґрунти та живиці. У Слівенсько-Карнобатській ґрунтовій області ґрунти переважно делювіально-лучні та смольникові. У Бургаському ґрунтовому районі переважають смолисті ґрунти, а в Ямбольському - вилужені смоляні ґрунти, коричневі лісові ґрунти та ін. Сакарська ґрунтова область зайнята неглибокими, сильно вилуженими до слабопідзолистих коричневих лісових ґрунтів.

Найбільш значущими галузями промисловості області за виробництвом продукції підприємства є: «Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів», «Виробництво продуктів нафтоперероблення»,

«Виробництво текстильних виробів та одягу», «Виробництво деревини та виробів з неї, крім меблів», «Виробництво машин та устаткування, крім електричного та оптичного» та «Виробництво електричного, оптичного та іншого устаткування».

Харчова промисловість є основним сектором економіки південно-східного регіону, який демонструє загальну тенденцію зростання, яка синхронізується з тенденцією в країні. Він є другим за значенням в економіці Бургаського регіону.

На території всіх трьох областей розвинене виноробство. У Бургаській області паралельно розвивається як виноробство, так і виробництво сильноалкогольних напоїв. Виноробні заводи в зоні планування мають дуже хороші позиції на зовнішніх ринках та експортують до Німеччини, Польщі, СНД, Великобританії, Бельгії, Нідерландів, Канади, Ізраїлю, Чехії та країн Балтії.

У Південно-Східному регіоні високо розвинене виноградарство. У ньому основні виноградники зосереджені в муніципалітетах Стралджа, Тунджа, Нова Загора, Слівен, Сунгурларе, Руан, Айтос, Поморіє, Несебр. Хоча площі виноградних насаджень прогресивно зростають, урожайність винограду не демонструє такого зростання, т.к. молоді насадження не вступили в період плодоношення. Традиції в галузі, можливості фінансування від ДФ «Сільське господарство» та програми SAPARD для створення та відновлення постійних насаджень, а також наявність у регіоні добре розвиненого виноробства є передумовою для прискореного розвитку виноградарства та висунення його як пріоритетного для регіону [17].

2.2 Види туризму в регіоні

Туризм є важливим сектором економіки Південно-Східного регіону планування, особливо в регіоні Бургас. Важливе місце туризму в економіці області визначається багатими природними та антропогенними ресурсами, вигідним географічним розташуванням та транспортною доступністю.

Природні та антропогенні туристичні ресурси району передбачають розвиток різноманітних видів туризму. Слід зазначити, що, за експертними спостереженнями, трудові ресурси, зайняті в туризмі, є недостатньо

кваліфікованими, що призводить до недостатньо високої якості послуг, що надаються, та малої кількості якісних туристичних продуктів. У Південно-Африканській Республіці є потенціал для розвитку наступних видів туризму: Морський рекреаційний туризм.

Найважливіший для Південно-Східного регіону та загальнодержавного значення. Загальна площа пляжів становить 4 827 300 квадратних метрів, з них 1 957 000 кв. дюни і 2 870 300 кв. м - пляжі. Це 49 пляжів з місткістю 453 535 туристичних місць. Додатково оцінюється місткість скелястого узбережжя, яка становить 93 800 туристичних місць [18].

Культурно-пізнавальний туризм. Південно-Східний регіон має багату культурну та історичну спадщину.

Бальнеологічний. На території Південно-Східного регіону створено 22 кліматичних і бальнеологічних курорти. У мінеральних ваннах Кортен також можна розвивати бальнеологічний туризм. Кліматолікування можна проводити цілий рік біля Чорного моря, у Східній Старій Планині, Странджі, Ямболі - колиби та комплекси на горі Бакаджик (її порівнюють з повітрям Санданскі); грязелікування в Поморіє.

Екологічний та хобі-туризм, в т.ч.:

орнітологічний туризм: Природоохоронний центр «Пода», Пташиний притулок «Атанасовське озеро», Природоохоронний центр «Ропотамо»;

піший туризм: ПП "Странджа", ПП "Синіте Камані", водно-болотні угіддя Бургаса, парк "Росенець", еко-стежки у Східній Старій Планині та Странджа; Бургаські мінеральні ванни, Ропотамо;

сільський туризм - Котел, Єлхово, Жеравна, Медвен, Кості, Булгарі та Граматиково; альпінізм, спелеотуризм, велосипедний туризм, дельтапланеризм, стрибки з парашутом тощо. – Природний парк «Сіній камінь»

Регіональна стратегія екотуризму в регіонах Східна Стара Планина, Странджа та Південне Чорномор'я та план дій щодо розвитку туризму в

екологічному регіоні Східна Стара Планина (муніципалітети Твардіца, Слівен, Котел, Сунгурларе, Айтос, Руан, Поморіє та Несебр).

Конгресний/конференц-туризм. Бургас, Слівен, курорт "Сонячний берег": фестивалі, семінари, концерти та інші подібні заходи, щорічна туристична біржа "Ваша відпустка".

Винний туризм. 3 області: Ямбол, Слівен, Бургас. Виробляються червоні вина: Каберне Совіньйон, Мерло, Ред Міскет, Піно Нуар, Памід, Шевка, рожеве, а також кращі болгарські білі вина: Шардоне, Міске, Мускат Оттонель, Ркацителі, Дім'ят, Трамінер, Джун Блан, Аліготе та ін. а також якісний виноградний бренд. Підвали є в селі Падарево, селі Блатец, місті Слівен, місті Нова Загора, селі Шивачево, місті Сунгурларе, місті Елхово, селі Славянці, селі Росеново, с. Грозден, с. Черниця, с. Лозарево, м. Карнобат, с. Кортен, м. Бургас, м. Айтос. Музей виноградарства і вина в Сунгурларе, Щорічні свята «Море вина» - Поморіє.

Мисливський туризм. 3 державні мисливські станції, єдиний в країні завод по розведенню колхідських фазанів в Ямболській області [19].

Річковий туризм - по р. Тунджа, р. Резовська, р. Ропотамо, р. Дявольська та ін.

2.3 Фестивалі вина в Болгарії

Фестивалі вина є одним із основних елементів туристичного продукту винного туризму. Багато з них мають давні традиції, особливо в країнах з відомим виноробством і туризмом. Проведення свят, пов'язаних з вином, має такі позитивні ефекти:

- Доступне та привабливе ознайомлення туриста з традиціями, побутом, історією та культурою регіону чи країни;
- Можливість поєднання вікових традицій із сучасними технологіями та їх публічна демонстрація;

- Взаємодія з іншими спеціалізованими видами туризму;
- Збагачення туристичного продукту;
- Просування винного туризму та продукції виноробства;
- Дегустація в привабливій обстановці;
- Значний і тривалий спільний досвід у туриста - мотив повторного відвідування події.

Винні свята. В основі багатьох свят, пов'язаних з вином, лежить культ Діонісія, бога рослинності, виноградної лози, вина і нестримних гулянь, який зародився у Фракії. Воно втілює життєдайну силу природи. На його честь були споруджені святині, залишки яких знаходяться на наших землях і донині. Свята, що влаштовуються на його честь, супроводжуються сатирами та вакханками, прикрашені гілками винограду та характеризуються нестримною веселістю серед лісових гаїв. Легенда про Орфея пов'язує його смерть з божевільними вакханалками.

Пізніше з'явилися інші боги та святі, пов'язані з вином, такі як Асдулес, Вакх, Лібер, Трифон Зарезан, Дарзалас тощо. Їх шанування досягло таких масштабів, що болгарський хан Крум ввів закони проти пияцтва і викорчував виноградні лози.

З роками свято змінилося, але свято життя продовжується в нашій країні з посадкою винограду в лютому та традиціями виноробства.

Відпочинок, пов'язаний з вином, викликає великий інтерес у туристів, особливо іноземних. Для них ці свята мають сильний позитивний вплив, оскільки є привабливими та дають можливість пізнати типові елементи національних звичаїв та обрядів, а також прояви місцевого фольклору. Елементи звичаїв календарних свят можна використовувати при побудові анімаційних програм, що збагачують туристичний продукт винного туризму [20].

2.4 Аналіз виноробень та винних підвалів Бургаської області

Виробники вина Південного Причорномор'я - Бургаська область:

"Чорноморське золото" АД, Поморіє. Вироблені вина: білі та червоні.

Асортимент; смак і колір: «Регаліс Мерло» - привабливого рубіново-червоного кольору з приємним фруктовим ароматом і характерним гармонійним смаком; «Шардоне» KNP - біле сухе вино, солом'яно-жовтого кольору, вишуканого смаку та витонченого аромату; "Мускат" DGR - біле сухе вино солом'яно-жовтого кольору, виготовлене із сорту "Мускат Отонель", відрізняється чудовим ароматом і смаковими якостями; "June Blanc&Muscat" - біле вино з солом'яно-жовтим кольором і зеленуватим відтінком, ніжним ароматом, якому сприяє сорт «June Blanc» і робить його вином з елегантним смаком і стилем.

"Vincom AD", Бургас з винним погребом в місті Айтос. Вина вироблені:

Білий і червоний. Асортимент; смак і колір: "Троянда з південного берега" - єдине в країні марочне вино типу "Розе". Виробляється сортом «Cabernet Sauvignon» - PNP, іскристого рожевого кольору, в поєднанні з ароматом чорної смородини та полуниці, тонкий та елегантний смак; "South Coast Chardonnay" - насичене і щільне біле вино з ароматом гіацинта і цитрусових. Дотик дуба робить його таємничо цікавим; «Айтоскі Мускат» - біле сухе вино з сильним фруктовим ароматом, характерним для сорту «Мускат Отонель», м'яке і гармонійне; «Каберне Совіньйон-Бургас» - старе червоне вино, яке вражає своїм щільним тілом і чудовим фруктовим ароматом, благородним і м'яким; "Мерло-регіон Бургас" - сухе червоне вино з приємною фруктовістю в поєднанні з дубом.

СД «Средец – Василеві – сіє», м. Средец. Вина, що випускаються: розливні червоні. Асортимент; смак і колір: «Мерло» і «Каберне Совіньйон» - колір червоний і темно-червоний відповідно, з характерним смаком сортів «Каберне» і «Мерло», з фруктовим ароматом.

«Винний льох Странджа АД», с. Росеново, обл Бургас.

Вина, що випускаються: розливні червоні. Асортимент; смак і колір: «Каберне Совіньйон» і «Мерло» - темно-червоного до рубінового кольору, аромат - букет і смак - характерний для вина сорту, без побічного аромату і смаку.

Компанії "Феста Холдинг". Перший виноградарський кооператив "Дім'ят" в Поморіє був заснований в 1924 році, а перший сучасний підвал був введений в експлуатацію в 1932 році. З 1948 року підприємство входить до складу Державної спиртової монополії – ДСО «Вінпром» і так до 1989 року. У 1992 році було створено ТОВ «Вінпром Чорноморське золото». Підприємство в національному масштабі є одним з найбільших у переробці винограду. У червні 1996 року підприємство було перетворено в акціонерне товариство і перейшло у власність холдингу «Феста». Також до холдингу приєднався «Вінком-Бургас» (2007). Виробнича структура "Золото Чорного моря" складається з двох винних підвалів - один (для червоних вин) у Поморіє, а інший (для білих вин) у Каблешково. Профіль діяльності: «Феста Холдинг АД – акціонерне товариство з такими видами діяльності: Виробництво вина та виноградарства; Туризм. Для цього була створена компанія «Феста Вайн» (представляє та реалізує продукцію АТ «Золото Чорного моря») [21].

Комплекс «Via Понтіка» - Поморіє (від лат. Via Pontica, Чорноморська дорога) — перший болгарський комплекс для винного туризму. Комплекс (рис.2.2, 2.3) був створений і сформований як туристичний об'єкт світового рівня, коли «в 2001 році АТ «Феста Холдинг» розпочало масштабну інвестиційну програму в одну з найперспективніших галузей світового туризму – винний туризм». Регіон у давнину: Історичні дані свідчать про те, що виноробство на цих землях було традицією понад 3000 років. За словами вчених, на цьому узбережжі Чорного моря вперше в Європу була завезена виноградна лоза, що походить з Колхіди-Південного Кавказу. Докази цього можна знайти як в «Іліаді», так і в «Одіссей» Гомера. Коли ці землі увійшли до складу Римської імперії в 1 столітті нашої ери, почалося знамените вино Anchiole, назва якого походить від стародавньої назви Поморія - Anchiole. Амфори анхіальського вина знайдені навіть у Малій Азії, поблизу міста Гераклея Понтійська. У середні віки вино Anchiole з'являється в торгових реєстрах Венеції та Генуї з XIII-XIV століть

Комплекс "Via Pontika" легко доступний - він розташований на панорамній дорозі Бургас - Сонячний берег, на в'їзді в місто Поморіє. Він розташований в красивому парку на березі моря (на площі 10 000 м²), навколо діючого винного льоху, побудованого в 1932 році.

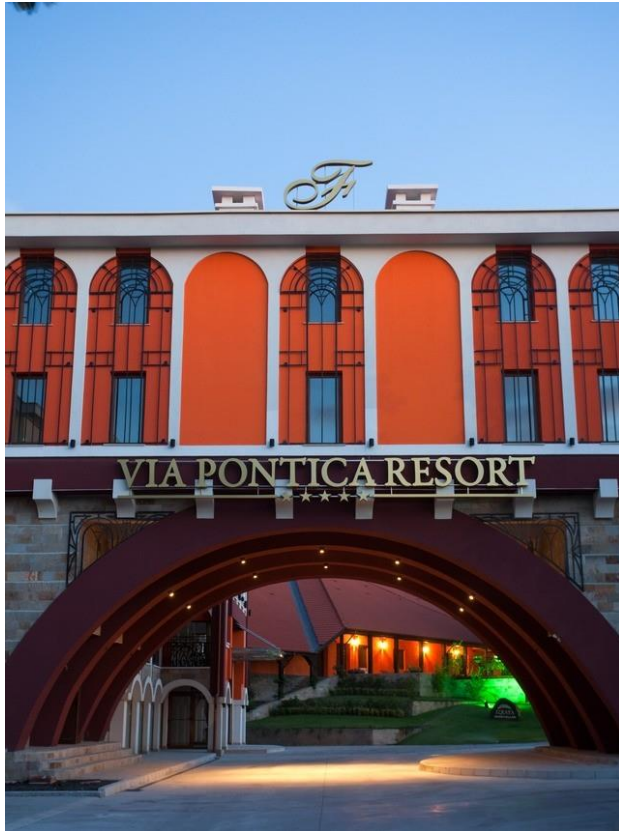

Рис.2.2 Комплекс «Віа Понтіка»

Рис.2.3. Екскурсія підвалами

Відреставрована будівля льоху зберегла дух минулого століття, збагачена цікавою колекцією фотографій та аксесуарів, що демонструють традиції виноробства Поморійського регіону. Сади та два басейни розташовані каскадом

між окремими віллами.

Усі квартири дуже добре мебльовані. Зовнішній вигляд комплексу завершується будівництвом Вілли Понтіка - невеликого готелю в старовинному стилі. До послуг гостей 24 номери, ресторан, торгові зони, сучасний фітнес-центр і СПА-центр.

У дегустаційному залі дегустують добірні вина та напої, вироблені на двох провідних болгарських виноробнях - "Чорноморско Злато" АД - Поморіє та "Вінком" АД - Бургас. Це місцеві виробники якісних вин, неперевершені майстри брендів та коньяку, щороку нагороджені найпрестижнішими нагородами країни та за кордоном. Дегустації проводяться під кваліфікованим керівництвом майстра-єнолога. Туристи мають можливість оцінити чудові якості наших вин та отримати спеціальний сертифікат. У винному погребі витримують пляшки спеціальних колекційних вин, вартість яких через роки досягає значних сум. Це нетрадиційна, але дуже вигідна інвестиція. Ось що пишуть про вина виноробні: «Вино, витримане на виноробні «Віа Понтіка», вже давно не просто напій. У його вживанні є щось ритуальне, інтимне – це спілкування, яке зберігає таємницю дружби, спілкування, вираження особливих стосунків». Ресторан пропонує фірмові страви традиційної болгарської кухні; Чорноморські та середземноморські страви. Пропонується насичена фольклорна програма, до якої входять і знамениті нестинарські танці. З моменту створення комплекс «Віа Понтіка» користується великим інтересом туристичних груп з Німеччини, Скандинавських країн та Англії. Крім того, з 2001 року щоліта комплекс «Via Pontica» стає центром щорічного «Море вина» - Поморійських свят, які збирають тисячі любителів вина і музики. У безпосередній близькості знаходиться унікальна археологічна пам'ятка - стародавня купольна гробниця II століття нашої ери [21].

«Золото Чорного моря» - Поморіє зображено на рисунку 3.4. Старий винний льох збудував 70 років тому виноробний кооператив «Дім'ят». Вино в ньому вироблялося (до 1973 року) в основному зі старого місцевого сорту Дім'ят, після

цього підвал використовувався тільки для витримки і дозрівання переважно червоних вин. Підвал знаходиться на краю міста, недалеко від виноградників і моря. Пізніше поруч з нею (за 3 км) був побудований виноробний завод в Поморіє - нині це основні виробничі потужності "Феста Холдинг". Ідея займатися винним туризмом у цьому підвалі належить голові наглядової ради холдингу.

Рис. 3.4. Винний льох і ресторанний комплекс

Для прийому гостей винного туризму побудований комплекс ресторанів-барбекю "Ізбата", навколо винного льоху. Будівля льоху виконана в стилі старої болгарської хати з використанням тільки натуральних матеріалів, таких як камінь, колоті плити, дерево. Поруч, на березі моря, планується влаштувати постійну готельну частину.

Підвал розташований на трьох рівнях. На першому рівні побудовано найнижчий, 8 залізобетонних резервуарів по 38 тонн кожен, як і багато років тому, які наразі не використовуються за призначенням. Зараз вони знаходяться в своєрідній енотеці, де зберігаються і витримуються червоні вина сортів Мерло і Каберне Совіньон. На другому ярусі знаходиться 41 бочка з болгарського дуба Странджа, які стоять у підвалі з 1932 року. Вони досі придатні для використання, об'ємом 7-8 тисяч літрів і ще можуть бути використані. Крім них, є 600 невеликих бочок з болгарського дуба об'ємом близько 200 літрів типу барік, в яких витримують вина сортів Мерло, Каберне Совіньон і Мавруд. Плантації Мавруда

розташовані в регіоні Поморіє, і хоча це не типовий регіон для цього сорту, виноград розвиває дуже хороші якості. На третьому рівні знаходяться 10 залізобетонних резервуарів по 32 тонни кожен, які також не використовуються за призначенням – в них зберігаються вина з винного льоху підприємства/

Особливо цікавий дегустаційний зал, розташований на стелі резервуарної кімнати. Є ще один дегустаційний зал, на 100 місць, який використовують рідше, в негоду.

В одному кінці залу знаходиться магазин, де відвідувачі можуть придбати пляшку вина.

За 3 км від льоху знаходиться виноробня "Золото Чорного моря". Тут знаходиться цех первинного виробництва червоних вин потужністю близько 9 мільйонів літрів. У цей підвал завозять і завантажують бочки для дозрівання і витримки. В 16 км від заводу знаходиться підвал в м. Каблешково з цехом первинного виробництва білих вин потужністю близько 6,57 млн. літрів. Він був заснований в 1962 році, а льох червоного вина в Поморіє в 1957 році. Також варто відзначити Поморійський лікєро-горілочний завод, заснований в 1948 році, який має 8 мідних французьких котлів типу Шаранта, встановлених в 1993 році, і які працюють. Тут виноматеріал переганяють до винного дистиляту, який витримується від 2 до 20 років у транспортних дубових бочках об'ємом близько 400-600 літрів. В основному білі вина виробляються із сортів Шардоне, Мускат Отонель, Джун Блан, Дім'ят, Ркацители, Червень Міскет, а з червоних сортів Мерло, Каберне Совіньон, Памід, Мавруд. З винного дистиляту виготовляють коньяк 2-річної витримки «Сонячний берег», «Пліска», 3-річний дистилят «Поморіє», 5-річний «Пліска» (спеціальний резерв 7-річної витримки).), «Золото Чорного моря», дистилят 17-річної витримки, бренді-33. Крім того, виготовляють ординарний виноградний бренді, «Поморійський мускатний бренді», «Поморійський особливий бренді» і бренді «Аламбик».

Дуже серйозний експорт здійснюється в Литву, Латвію, Естонію,

Нідерланди, Польщу, Бельгію, Німеччину, Англію, США. Продукт також дуже добре сприймається на внутрішньому ринку.

Біля дверей підвалу гостей зустрічають вітальним келихом червоного вина. Їх знайомлять всередину, розповідають: про історію виноградарства та виноробства в цьому регіоні; про збір винограду, технологію вина, особливості його приготування та інше, що стосується виноробства.

Ведучий розповідає: «Перша лекція, яку я підготував, була дуже серйозною. Я шукав історичні джерела про виноградарство і виноробство на наших землях з часів фракійців, греків і римлян, дані з нашої історії в середні віки, я намагався знайти специфіку болгарського виноградарства і виноробства і те, що відрізняє їх від європейських і світових. одні. Проте з кожною групою туристів, яких я зустрічаю і «воджу» між бочками нашого вина, я бачу, що більшість із них із подивом вперше виявляють, що в Болгарії є виноградники, і це вино тисячоліттями було зроблено, що ми маємо вмілих бондарів, що болгарські вина, в тому числі поморійські, які вони спробували вперше, отримували призові місця на європейських виставках і експортувалися до своїх країн. Їх цікавить, які там бочки, що відбувається з вином всередині, що вони зараз дегустують, з якої бочки, скільки йому років. Особливо мені подобається розповідати їм про виноград і вино, відповідати на їхні запитання...»

Після виходу з підвалу гості розсаджуються за вже заповнені столи і починається дегустація.

АД "Вінком Бургас". Практикує обмежений винний туризм переважно в літній туристичний сезон. Організуються одноденні винні тури, які включають огляд цехів заводу, ознайомлення з технологією виробництва різних вин і, нарешті, дегустацію в спеціальному дегустаційному залі. Зал розрахований на 50 місць. Дегустують 4-5 білих і стільки ж червоних вин. Виготовили блочний стіл, на якому розмістили вина та тарілки з асорті з помідорів, огірків, сирів, ковбас та ін. Туристи самообслуговуються; вони починають з білих вин і закінчують дегустацію

червоними. Ціна даної пропозиції невисока - \$5 з людини. Влітку цією послугою користуються 600-1000 осіб (наприклад, у 2000 році – близько 950 осіб). Планується збільшити кількість туристів, а деякі виноробні поєднати з фольклорними виступами.

Винний погріб ТОВ "БОЯР" – Поморіє (рис.3.5). Історія: Родина Бойчевих пов'язана з традиціями виноградарства та виноробства краю протягом 150 років. У 1932 році родина заснувала виноградники та відкрила невелику виноробню, яка була націоналізована в 1952 році. У 1998 році брати Симеон і Димитр Бойчеви створили 350 дка виноградників і побудували винний льох «Бояр» місткістю 1 530 000 літрів.

Рис. 3.5. Винний льох "Бояр" - Поморіє

Підвал має повністю завершений технологічний цикл виробництва білих і червоних вин із сортів винограду Дім'ят, Мускат, Памід, Мерло та ін. і брендів з винного дистилату, в т.ч. і автоматична лінія розливу. Винний льох у нинішньому

вигляді побудований за програмою «Сапарт» вартістю 2,5 млн. левів і має місткість 1,5 млн. літрів. Підвал має 150 бочок, в яких витримуються якісні білі та червоні вина. Побудовано гарний «замок» – дегустаційний ресторан. Він пропонує своїм відвідувачам незабутні моменти в компанії вишуканої кухні в поєднанні з якісними винами з льоху. З 2006 року в ньому проводяться дегустації з відповідними закусками в затишній обстановці.

Гості льоху мають можливість побачити виноградники «Бояра» в Поморійському регіоні та простежити шлях вина від початкової стадії обробки винограду до розливу. Вони можуть відвідати підвал, де вина витримуються в бочках з каліфорнійського дуба, продегустувати вина та бренді в дегустаційному залі або відвідати фірмовий магазин ТОВ «Бояр»

Виноробня Davis Estates. У 2011 році родина Девісів придбала виноробню в маєтку, яка має столітню історію, і розпочала свій амбітний проект відновлення, щоб створити видатну виноробню. Майк Девіс давно і тісно пов'язаний із долиною Напа. Виріс в окрузі Сан-Матео на південь від Сан-Франциско, його сім'я проводила літні канікули в клубі Napa Valley Ranch Club. Davis Estates — це кульмінація мрії всього життя. Тут бачення вирізане з цього історичного місця як виноробні маєтку, зосередженого на винах найвищого родоводу (рис.3.6).

Монастир «Св.Георгія» зображено на рис.3.7. Рік заснування обителі невідомий, проте передбачається, що вона була заснована на початку XIX століття. Земля на місці монастиря належала турецькому бею — Селіму, який страждав на невиліковну хворобу. У нього працював якийсь болгарин, якому приснився сон, що у визначеному місці є чудотворний джерело, вода якого здатна вилікувати хвороби. Спочатку болгарин не звернув уваги на сон, але восени йому став являтися прекрасний вершник на білому коні — Святий Георгій Победоносець.

Рис. 3.6. Виноробня Davis Estates

Розтривожений снами болгарин розкопав місце та знайшов мармуровий барельєф святого Георгія. Коли він дістав барельєф, на місці почала струмитися вода — він виявив чудотворний джерело. Він розповів своєму панові про снах та знахідках. Селім-бей здивувався і викликав місцевого православного володаря. Той прочитавши над ним молитви, після чого окропивши Селім-бея водою з джерела, і Селім-бей оздоровивши.

Вражений дивом Селім-бей хрестився з усією своєю родиною. На землі біля джерела була збудована каплиця, а потім і монастир, землі ж Селім-бей подарував монастирю. За переказами, першим настоятелем обителі і став сам Селім-Бей.

У 1935 році монастир був передано до Слівенської митрополії Болгарської православної церкви.

Рис. 3.7. Манастир «Св.Георгія».

Винний льох Medovo, відомий як "Chatto Medovo" (рис.3.8, 3.9). Знаходиться в селі Медово, розташованому на південних схилах вул. гора - 12 км від Сонячного Берега і 22 км від Бургаса. Вода на території села та етнографічного комплексу мінеральна, відмінних питних якостей. Погріб є складовою частиною однойменного етнографічного комплексу. Спеціалізується на виробництві обмежених партій високоякісних білих і червоних вин (180 тис. пляшок на рік). Медове Шардоне нагороджено бронзовою медаллю на міжнародному конкурсі Chardonnay des Ravatys, Бургундія - Франція, куди було залучено 949 учасників з 28 країн.

«Шато Медово» має дуже хороші можливості для практики винного туризму - виноробня є частиною дуже добре організованого туристичного комплексу з:

- (а) готельною частиною, яка працює цілий рік;
- (б) ресторан традиційної болгарської кухні;
- (в) запропонувати цікаву фольклорну програму з багатим настроєм та емоціями;
- (г) Вулиця ремесел, де туристи можуть зануритися в дух болгарського побуту з XVII століття та мати можливість самостійно виготовити предмети традиційних болгарських ремесел;
- (д) організація дегустацій високоякісних вин у спеціально обладнаному підвалі.

Рис. 3.8. Винний льох і дегустаційний зал в Шато "Медово" - с. Медово

Рис. 3.9. Готельна частина Шато "Медово" - с. Медово

Усі будівлі комплексу мають ренесансну архітектуру та побудовані з сухого каменю з оригінальними дерев'яними елементами та деталями. Внутрішні вулиці викладені з бруківки та кам'яних плит.

Винний льох і дегустації. Гості комплексу можуть ознайомитися з елітною продукцією підвалів Medovo, Vinex Preslav, Nan Krum і Chateau Rosenovo або взяти участь в організованих професійних дегустаціях: (а) бесіда + дегустація вибору з 6 вин із закусками (ціна: BGN 15 .на особу); (б) розмова + VIP дегустація 8 вин і 1 коньяку з закусками (ціна: 24 лв./особа).

Готельна частина. До послуг гостей комплексу: (а) 7 двокімнатних апартаментів, кожна з передпокою з ванною кімнатою. блок, їдальня з кухнею, вітальня та спальня з ванною кімнатою. вузол. Вони обставлені меблями в староболгарському стилі, з 2 телевізорами, міні-баром і мікрохвильовою піччю; (б) 7 двоповерхових односімейних будинків з розподілом: 1-й поверх - передпокій, вітальня з розкладним диваном-спальня, їдальня (на 6 осіб), міні-кухня та санвузол. вузол; 2 поверх – спальня, кімната з двома ліжками, санвузол. вузол і балкон до кожної кімнати. Вони обставлені меблями в старовинному болгарському стилі, трьома телевізорами, міні-баром і мікрохвильовою піччю. Ціни: квартира: від 60 до 100 лв. в залежності від сезону; сімейний будинок: від 120 до 200 левів, в залежності від сезону.

Доступні такі гостьові пакети: Пакет А – обід (меню a-la-carte з келихом вина) + дегустація (6 вин із закусками); ціна 35 лв./особа. Пакет В – вечеря (меню по меню з 50 г бренді та 1 келихом вина) + дегустація (6 вин із закусками); ціна 45 лв./особа. Тривалі вихідні (повний пансіон): п'ятниця – вечеря та ночівля; Субота – сніданок, обід або дегустація, вечеря, ночівля; Неділя – сніданок, обід. Примітка: Замість одного з обідів пакет може включати дегустацію 6 вин із закусками. Ціни: квартира - від 112 до 184 лв./особа в залежності від кількості гостей і сезону; будинок - від 122 до 286 лв./особа в залежності від кількості гостей і сезону

Винний льох "Странджа - Шато Росеново" АТ - льох був заснований в

1997 році. Він розташований на південному сході Болгарії, в 35 км на південний захід від Бургаса, на околиці невеликого села Росеново в Странджа. Підвал Chateau Rosenovo розташований на пагорбі серед власних виноградників, на околиці листяного лісу. Бажання власників створити невеликий винний льох для виробництва якісних червоних вин.

У відповідній формі та об'ємі побудовано виробничий цех Шато Росеново: приміщення для витримки вин, офіси, лабораторія, дегустаційний зал, декілька гостьових апартаментів.

Шато Росеново має близько 1500 гектарів виноградників в районі сіл Росеново і Габер. У сортовому складі переважає Мерло близько 800 га, Каберне Совіньон – 600 га. Вина Шато Росеново були нагороджені золотими медалями та почесними грамотами на Міжнародній виставці виноградарства та виноробства «Виноробство» 2006, 2007, 2008 років.

Винний льох "Tohun" розташований на головній дорозі між Бургасом і Поморіє. Він побудований відповідно до сучасних технологічних принципів виробництва вина, пропонує своїм гостям дегустаційний зал і магазин. Виробляються вражаючі сортові вина із серій «Грейс» і «Сорокко» - Шардоне, Совіньон Блан, Розе, Мерло. Підвал з праболгарською назвою був побудований як восьмикутний ханський намет. Але традиції і минуле є. Він оснащений найсучаснішим у світі виноробством з Німеччини та Італії. Виноградники розташовані поблизу виробничих площ. Річна потужність винного льоху становить 500-600 тонн винограду. Виноградники були засаджені між 2000 і 2006 роками Каберне Совіньон, Мерло, Шардоне і Совіньон Блан [21].

2.5 Профіль винного туриста

Профіль винного туриста описує типові характеристики та інтереси особи, яка спеціально відвідує виноробні, виноградники та регіони з виноробством з

метою ознайомлення з виноробним процесом, винарською культурою та винними традиціями. Основні риси профілю винного туриста включають:

1. Інтерес до вина: Винний турист проявляє великий інтерес до вина, його виробництва, смаку та якості. Він оцінює вино як гастрономічний продукт і має бажання розширити свої знання про різні сорти вин, їх характеристики та способи виробництва.

2. Екскурсійні мети: Винний турист охоче відвідує виноробні, виноградники та винні регіони як основні об'єкти своєї подорожі. Він цікавиться процесом виробництва вина, відвідує підвали та спеціальні приміщення для зберігання винних бочок. Також він може брати участь в дегустаціях, учитися від експертів та знайомитися з виноробськими традиціями.

3. Культурна цінність: Винний турист прагне пізнати культурну спадщину регіону, пов'язану з виноробством. Він цікавиться історією, традиціями та звичаями, пов'язаними з вином. Також він може бути зацікавлений у вивченні місцевої кухні та гастрономічних поєднань з вином.

4. Подорожі винних маршрутів: Винний турист активно досліджує винні маршрути та місця, де вирощуються виноград і виробляється вино. Він може відвідувати винні фестивалі, ярмарки та спеціальні заходи, присвячені виноробству. Він також може мандрувати виноробними регіонами, де відвідує різні виноробні, готелі та ресторани, які спеціалізуються на винах.

5. Бажання поглибити знання: Винний турист не тільки насолоджується вином, але й бажає поглибити свої знання про нього. Він може відвідувати винних експертів, учасників виноробного процесу та інших фахівців, щоб дізнатися більше про виноробство, сорти вин та їх властивості.

Профіль винного туриста є цінним для розробників туристичних програм, виноробних компаній та регіональних організацій, що спеціалізуються на винному туризмі. З розумінням і задоволенням потреб винних туристів можна створити унікальні туристичні пропозиції та підвищити привабливість виноробних регіонів

для подорожуючих.

- Знавець, знавець і шанувальник вина;
- Любитель насолоди, веселощів і насолоди життям;
- Шукач нового, унікального, іншого досвіду;
- Колекціонер якісних вин унікальних урожаїв;
- «Турист-хобі», який витрачає значно більше, ніж звичайний турист;
- Користувач з вищим освітнім рівнем і культурною мотивацією;
- Цінитель природи, здорового способу життя, гарної кухні,

мистецтва та музики, крім насолоди вином;

- Активний учасник програми перебування в туристичному місці;
- Сповнений інтересу та цікавості щодо: способу життя, специфічних кулінарних навичок, історії, архітектури, фольклору тощо в приймаючій громаді;
- Романтик, естет і філософ, який зрозумів послання у вислові «In vino veritas». [22]

2.6 Аналіз пропозицій винних турів від турфірм

Зразок винних маршрутів у регіоні Поморіє

Одноденний маршрут з відвідуванням винного льоху в Поморіє. Прибуття вранці о 10 ранку в Поморіє. Відвідування Музею солі. Відвідання церкви «Преображення Господнього» та монастиря «Св. Георгій». Обід у ресторані «Ізбата» комплексу «Віа Понтіка» з фольклорною програмою. Відвідування винзаводу «Золото Чорного моря» - ознайомлення з технологічним процесом виробництва вина. Дегустація в дегустаційному залі 2 білих і 2 червоних вин.

Дводенний маршрут в муніципалітеті Поморіє з однією ночівлею в "Шато Медово". Перший день. Прибуття в місто Поморіє о 10 годині. Відвідування музею солі. Відвідування винного льоху «Бояр». Знайомство з технологічним процесом

виробництва вина. Частування келихом червоного вина виробництва льоху. Дегустація в підвалі «Чорноморського золота» з організованим обідом. О 15:00 виїзд в с.Медове Поселення в готельну частину комплексу. Проведення одноденної пішохідної екскурсії «Слідами царя Симеона», яка яскраво розповідає про одну з найвідоміших подій нашої постмодерної історії – велику битву під Ахелою 917 року, в якій війська царя Симеона завдали ураження. нищівна поразка Візантії; демонструє свій талант військового стратега і прокладає шлях до золотого віку Болгарії. Відвідування алеї ремесел. Багата вечера з фольклорною програмою.

Другий день. Прибуття в с.Козичино. Знайомство з побутом та побутом жителів села – в'язані домашні шкарпетки та кофтинки, прядіння вовни – це те, що демонструють місцеві жителі в оточенні овець, кіз та курей. У дворі будинку місцевий дід побудував верстат для волочення вовни. Відвідування страусиної ферми. У другій половині дня виїзд до комплексу "Шато Медово". Огляд винного льоху та ознайомлення з технологічним процесом вина. Дегустація вин «Шардоне Медове» та «Каберне Совіньон Медове» в дегустаційному залі комплексу. Виїзд пізно вдень.

Дводенний маршрут до с.Медове. Перший день. Прибуття в Шато Медово, розміщення в готельній частині. Огляд винного льоху, ознайомлення з виробництвом вина. Проведення дегустації вин з організованим обідом в ресторані. Розглядаючи алею ремесел. Ввечері перегляд насиченої фольклорної програми.

Другий день. Проведення одноденної пішохідної екскурсії «Слідами царя Симеона».

Одноденний маршрут до "Шато Росеново" - с.Росеново, обл Бургас. Виїзд з Поморіє вранці автобусом. Прибуття в село Росеново близько обіду. Відвідування власних виноградників, знайомство з виробництвом вина. Лекція про сорти винограду та їх характеристики. Дегустація вина з підвалу з багатим меню місцевої традиційної кухні. Після дегустації – прогулянка селом, ознайомлення з побутом людей, їх побутом, участю в сільськогосподарській діяльності. Виїзд пізно

вдень[23,24].

Висновки до розділу

Винний туризм в Бургаській області, розташований на півдні Болгарії, є важливою галуззю туристичної індустрії. Цей регіон славиться своїми виноградниками, високоякісними винами та багатою виноробною спадщиною. Якщо туристи зацікавлені в ознайомленні з винними традиціями та смаками Бургаської області, винний туризм тут буде чудовим вибором. Окрім відвідування виноробних підприємств, тут також можете брати участь в різноманітних винних фестивалях та заходах, які проводяться в Бургаській області, а також насолодитися атмосферою свята, спробувати різні вина, супроводжувані місцевою кухнею та традиційною музикою.

Винний туризм в Бургаській області пропонує незабутні враження та можливість пізнати багату виноробну культуру цього регіону. Відвідування виноробних підприємств, дегустації вина та участь у фестивалях дозволять краще розуміти та оцінювати цей винний регіон.

Профіль винного туриста повинен мати певні риси такі, як інтерес до вина, подорожі винними маршрутами, екскурсійний напрям, тощо. А об'єднавши профіль туриста з винними фестивалями – може дати унікальний винний тур.

Саме для таких туристів й створюють винні тури. Основні пропозиції, які представлені на ринку – це одноденні, дводенні та тижневі тури винними регіонами Болгарії.

Розділ 3. Винно-туристична програма в Помор'ї (проект)

3.1. Опис проекту туру та визначення цільової аудиторії

Цільова аудиторія для винного туру в Помор'ї може бути різноманітною, але основними сегментами можуть бути:

1. Любителі вина та гурмани: Ці люди зацікавлені у вивченні різних сортів вин, процесу виробництва та дегустації. Вони шукають нові враження та можливість спробувати унікальні вина з цього регіону.

2. Туристи, зацікавлені у культурному спадщині: Помор'є має багату історію та культурні традиції, пов'язані з виноробством. Ці туристи зацікавлені у відвідуванні виноробних підприємств, історичних пам'яток, а також участі у традиційних заходах, пов'язаних з вином.

3. Подружжя та романтики: Винний тур в Помор'ї може бути чудовим варіантом для подружжя, які шукають романтичного відпочинку. Вони можуть насолоджуватись спокоєм та красою винних регіонів, проводити час на винних городинах, відвідувати ресторани з винною картою та насолоджуватись романтичними вечереми.

4. Групи друзів та корпоративні події: Винні тури можуть бути чудовим варіантом для групових подорожей або корпоративних заходів. Вони надають можливість об'єднатися навколо спільного інтересу до вина, проводити час разом, спробувати різні вина та весело провести час.

Орієнтуючись на цільову аудиторію, організатори винного туру в Помор'ї можуть створити програму, яка задовольнятиме потреби та інтереси цих груп. Наприклад, проводити дегустації, організовувати майстер-класи з вина, екскурсії по винних городинах та ресторанах, а також надавати можливість спілкуватися з виноробами та експертами у сфері вина.

Тому основною цільовою аудиторією є, в першу чергу, українці, румуни,

поляки.

Винний тур в Помор'ї пропонує унікальний досвід для любителів вина та шанувальників культурного спадщини. Цей регіон відомий своїми прекрасними виноградниками, відмінною якістю вина і чарівною атмосферою.

Під час винного туру в Помор'ї туристи зможуть насолодитись неповторними краєвидами винних городин, спробувати різні сорти вин, познайомитись з процесом виробництва вина та дізнатись про традиції та історію цього регіону. Екскурсії по винних підприємствах нададуть туристам можливість побачити весь процес виробництва, від збору винограду до розливу вина. туристи зможуть спостерігати за роботою виноробів, вивчити особливості виноградарства та дегустувати різні сорти вин.

Помор'є також славиться своїми традиційними ресторанами, де туристи зможуть скуштувати страви, які ідеально поєднуються з вином цього регіону. Гастрономічні фестивалі та заходи пропонують унікальні можливості спробувати місцеві страви та вина, насолодитись місцевою культурою та музикою.

Крім того, винний тур в Помор'ї може включати екскурсії до мальовничих місць цього регіону, таких як замки, старовинні міста та природні заповідники. туристи зможете познайомитись з багатою історією та культурою Помор'я та відчувати його особливу атмосферу.

Винний тур в Помор'ї — це можливість насолодитись чудовими винами, відкрити нові смаки та отримати унікальний досвід, який залишиться у туристів незабутнім. Незалежно від того, чи туристи є поціновувачем вина або просто любите насолоджуватись красою природи та культурою, винний тур в Помор'ї запропонує вам неперевершений досвід.

3.2. Проект винно-туристичної програми

Винно-туристична програма зосереджена в Поморіє та отримала назву «Винна експедиція Поморія». Це **дводенна програма** з відвідуванням виноробень, монастиря, винного льоху між Поморіє та Ахелой. Нашим туристам буде запропоновано також розслабитися в спа, який заходиться в готелі. В спа будуть надані пропозиції з використанням продуктів виноградарства.

Туристична група повинна прибути в готель між 11:00 та 13:00 для заселення в готель

День 1

11: 00 Прибуття вранці в Поморіє до готелю «Festa Pomorie Resort» (рис.3.1)

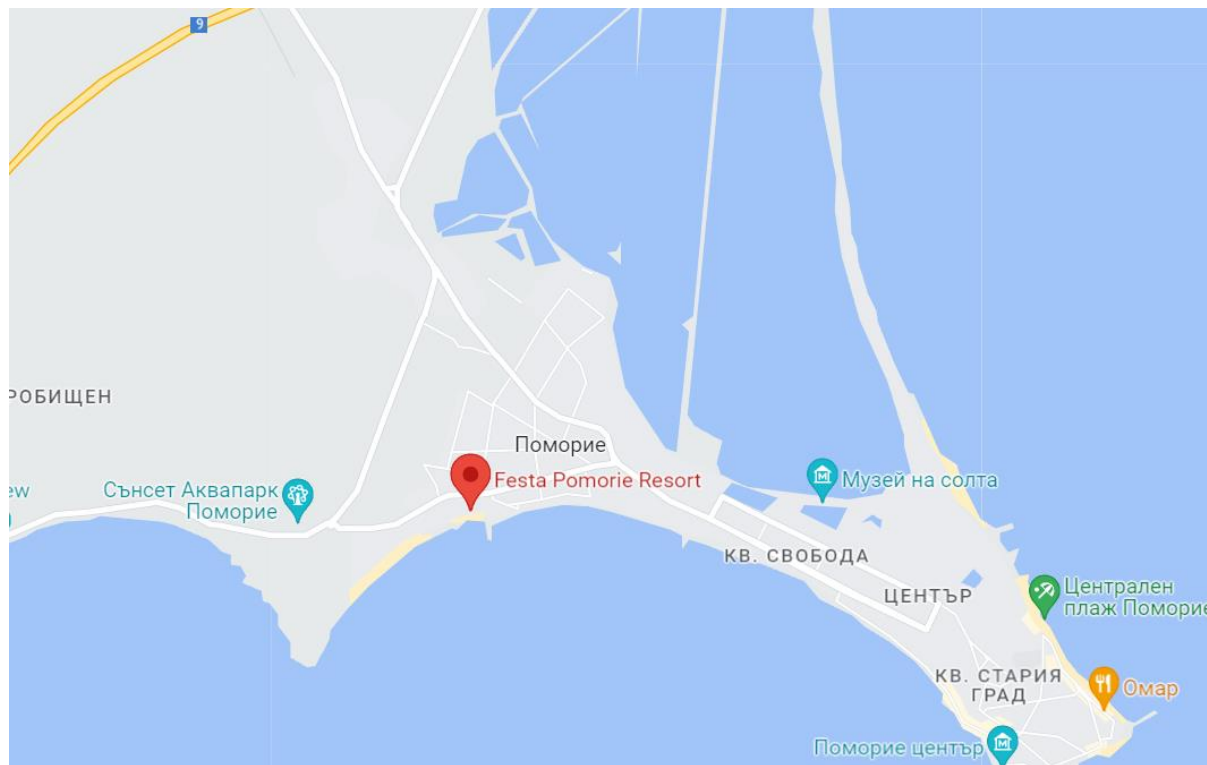

Рис. 3.1 Місцезнаходження готелю «Festa Pomorie Resort»

12:00-13:00 Заселення до готелю «Festa Pomorie Resort» [25,26] (рис.3.2)

Рис. 3.2 Готель Festa Pomorie Resort

Готель Festa Pomorie Resort має 4*. З-поміж додаткових цікавих місць, які цей готель має поблизу, — Монастир Святого Георгія (2,2 км) і Old Houses of Pomorie architectural reserve (3,5 км).

Номери мають телевізор з плоским екраном, кондиціонером і письмовим столом, безкоштовний Wi-fi. Тут можна добре відпочити та відновити свої сили.

Festa Pomorie Hotel пропонує цілодобову стійку реєстрації гостей, послуги консьєржа та обслуговування в номер. Крім того, гості Феста Поморіє Резорт можуть скористатися басейном та рестораном. Гостям, що приїхали на машині, надається безкоштовна парковка.

Є спеціальні номери для некурців, для пар, а також номери -люкс.

Готель надає безкоштовно - Wi-fi, трансфер з та до аеропорту, паркувальне місце, басейн, бар, пляж, можна з тваринками.

13:00-13:30 Обід в готелі

13:30-13:50 збір тургрупи та переїзд до монастиря «Св. Георгія» (рис.3.3)

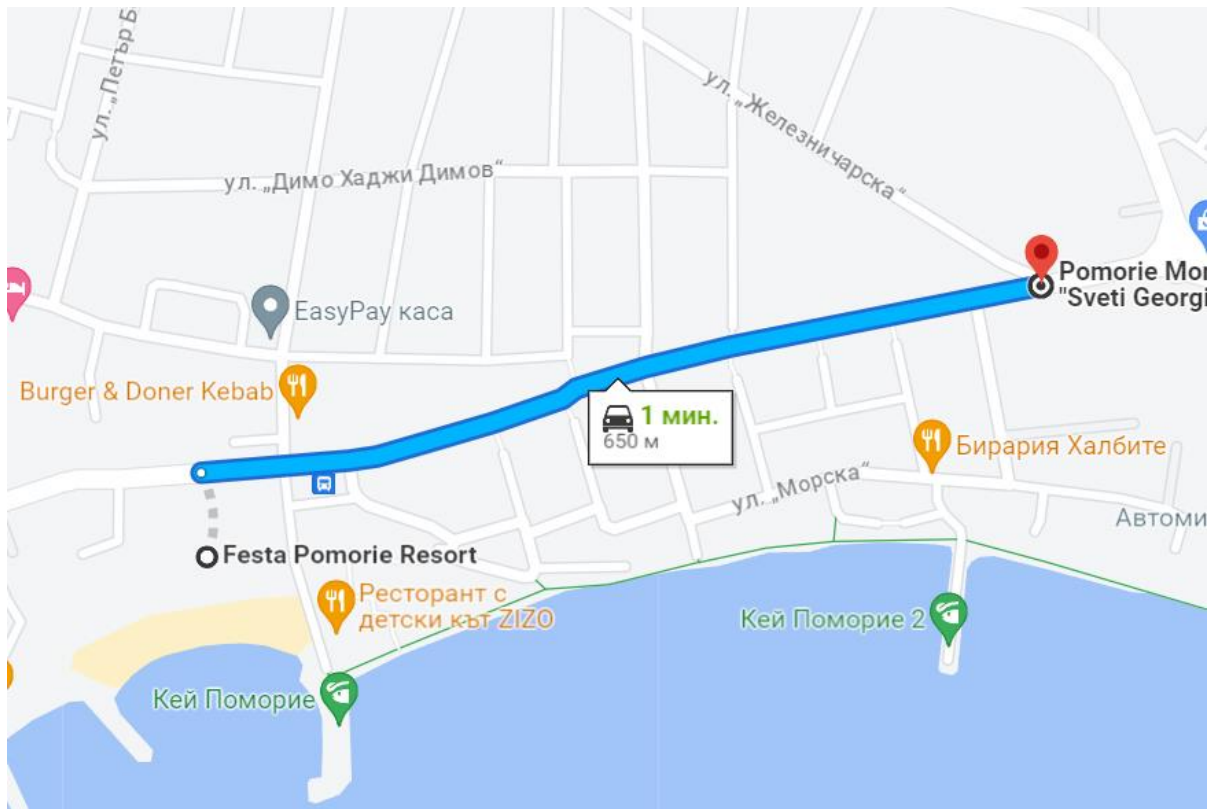

Рис. 3.3. Дорога до Монастиря «Св. Георгія»

У Болгарії досить мало церков. Всі храми, що заслуговують на увагу, розташовані в столиці Болгарії – Софії (Бачково, Рильський монастир та інші). Але є один храм у Помор'ї, який варто відвідати. Ім'я йому – монастир святого Георгія. Він розташований у мальовничому місці та дуже привабливий для туристів.

Безперечно, вам варто побачити на території монастиря: джерело Святого Георгія (кажуть, що вода з нього цілюща та лікує безліч хвороб); чудотворна ікона Георгія Побідоносця, якій потрібно помолитися; барельєф біля входу, композиція якого пов'язана із легендою монастиря.

На території храму знаходиться невеликий музей, де виставлено різноманітний церковний одяг, посуд, друковані та написані від руки книги, предмети побуту. А також частина фундаменту епохи Візантії, де стоїть монастир.

На території монастиря можна пообідати та продегустувати вино власного виробництва.

У маленькій лавці із сувенірами ви можете купити мед, вино, ракію, які роблять ченці. Влітку продають фрукти та овочі.

14:00-16:00 Відвідування монастиря «Св. Георгія», для екскурсії та дегустації, де також можна придбати вина виготовлені з монастирських виноградників (рис.3.4)

Рис. 3.4 Монастир «Св. Георгія».

Ахелой – це місто, яке входить в общину Поморія, а, отже й Бургаської області.

В селі є також будинок культури, який розгортає активну діяльність, та музей з багатою історичною колекцією. Населений пункт водозабезпечений та електрифікований, побудована змішана каналізація, стічні води вивозяться на очисні споруди Равди.

Безпосередньо у місті зведено три корпуси комплексу "Шато Ахелой". Після довгої консервації продовжено будівництво Aheloy Palace.

16:15-16:30 переїзд в Ахелой (рис.3.5)

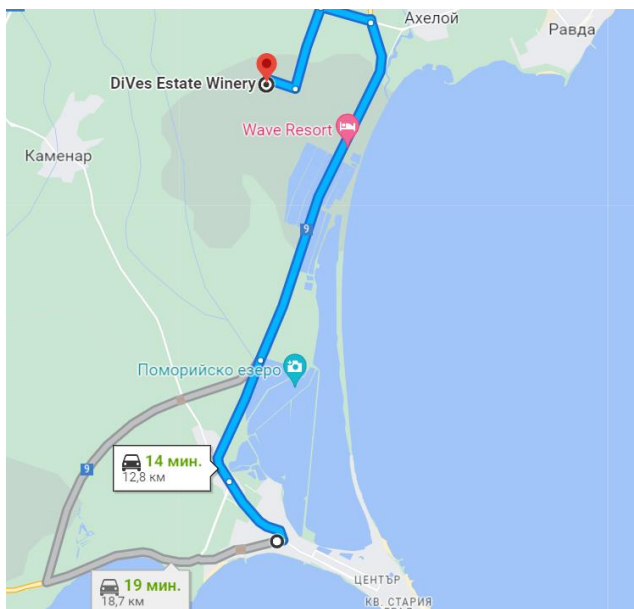

Рис. 3.5 Дорога до виноробні «Dives Estate»

16:35-17:00 відвідування виноробні «Dives Estate» - збір винограду вручну з виноградників виноробні[27] (рис.3.6)

Рис. 3.6 Виноробня «Dives Estate»

17:00-19:00 Відвідування виробничої частини та винного льоху - гостям відкриваються тонкощі зберігання вина, інтригуючі секрети технології

виробництва та правила дегустації. Дегустація аутентичних вин.

19:00 — 20:30 переїзд до ресторану «Корнър» та вечеря (рис.3.7).

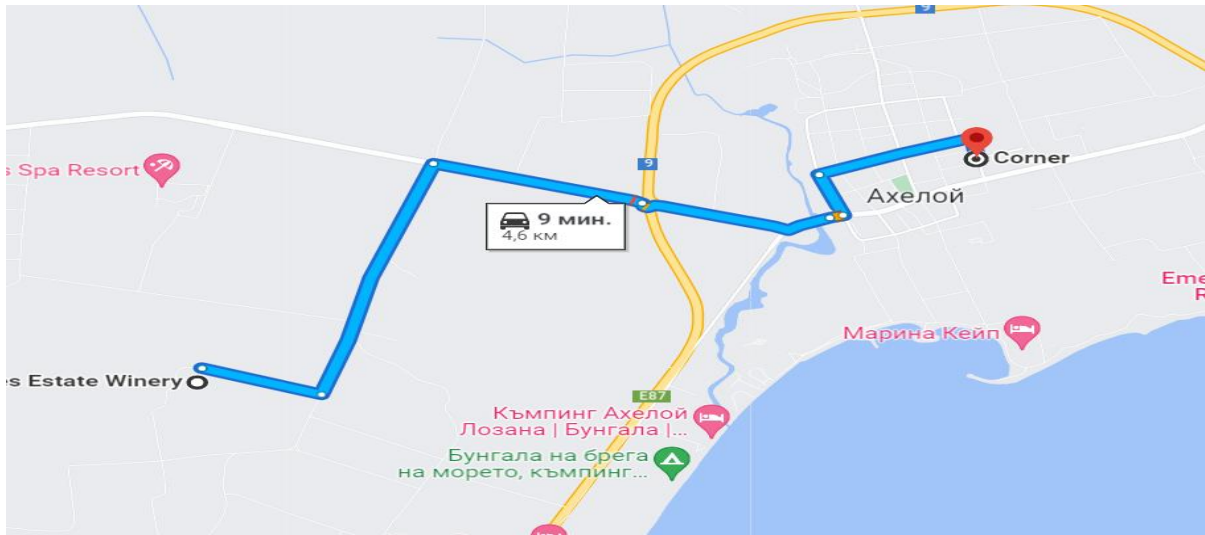

Рис. 3.7. Дорога до ресторану «Корнър»

Ресторан Corner в Помор'ї - це витончений та затишний заклад, який пропонує унікальний досвід гастрономії та виноробства. Розташований в самому серці Помор'я, ресторан має прекрасну атмосферу і стильний дизайн, що робить його ідеальним місцем для насолоди смачною їжею та вишуканими винами.

У ресторані Corner туристи зможуть насолодитися вишуканими стравами, які виготовляються з використанням свіжих та якісних інгредієнтів. Шеф-кухарі ресторану майстерно комбінують традиційні інгредієнти зі сміливими смаковими поєднаннями, щоб створити неперевершений смаковий досвід для своїх гостей. Окрім вишуканої їжі, він також відомий своєю винною картою, яка пропонує великий вибір як місцевих, так і міжнародних вин. Винний келінг ресторану вражає своєю різноманітністю та якістю вин, і винні експерти завжди готові порадити вам ідеальне вино, що підкреслить смак вашої страви.

Ресторан Corner також пропонує привітний та професійний персонал, який зробить все можливе, щоб ваше відвідування було приємним та комфортним. Інтер'єр ресторану створює атмосферу, де ви можете насолоджуватися чудовими стравами та розмовами з друзями чи родиною.

20:30-21:00 повернення до готелю

День 2

08:00-10:00 Сніданок

10:00 -12:30 СПА процедури в готелі (авторський масаж з олією з виноградної кисточки, Лазня – дубовий віник з виноградними лозами, під час бані використовуються виноградні аромомасла) (рис.3.8)

Рис. 3.8. Спа кімната в Готелі «Festa Pomorie Resort»

12:30- 13:00 Виселення з готелю

13:10 -14:00 Обід в ресторані готеля з фольклорною програмою.

14:00-14:30 – переїзд до дегустаційної зали

14:30- 17:00 - Коротка лекція про вина Південного Причорномор'я від спеціаліста-сомельє. Дегустація в дегустаційному залі вин та сирів від місцевих сертифікованих органічних виробників (білі та ервоні вина, а також сири)

17:00 — 17:20 Переїзд до автовокзалу Поморія

Дводенна винно-туристична програма є авторською, тут запропоновано відвідати монастир з метою дегустації, а також дегустаційний зал, де відбувається знайомство з спеціалістом-сомельє, який розповість про особливості в винній галузі, наприклад про назви кольорів вина.

3.3 Розрахунок вартості туру

Для розрахунку вартості туру, розрахуємо спочатку собівартість:

1. Проживання в готелі 1 доба — 55\$
2. Екскурсія та дегустація в Монастирі СВ. Георгія -80\$

Вина на дегустації в Монастирі СВ. Георгія:

Вино Червоне сухе Монастирське

Вино Червоне навісолодке Монастирське

3. Екскурсія та дегустація Dives Estate — 120\$

Вина на дегустації Dives Estate:

2018 Davis Estates Zephyr

2021 Davis Estates Chardonnay

2021 Davis Estates Pinot Noir

2018 Davis Estates Cabernet Sauvignon Howell Mountain

2014 Pinwheel Late Harvest Cabernet Franc (Dessert Wine)

4. Вечеря в ресторані Корнър — 55\$
5. СПА- 90\$
6. Обід в готелі - 40\$
7. Лекція від сомельє та дегустація в дегустаційному залі- 100\$
8. Автосупроводження за маршрутом - 50\$
9. Страхування - 10\$

Винагорода турфірми — 10% від собівартості туру

Отже, витрати турфірми складають: 600\$

Винагорода турфірми = $600 * 10\% = 60\$$

Вартість туру для кінцевого споживача складає 660\$

Примітка: Винний тур підходить як для користувачів з початковими знаннями про вино, так і для любителів і спеціалістів з високою винною культурою, для яких вино є хобі. Аудиторія туру- люди 18+ років . Так як це винний тур, вживання спиртних напоїв неповнолітнім заборонено На дегустації наливають від 20 до 40 грам вина

Висновки до розділу

В ході написання роботи була розроблена дводенна винно-туристична програма до Помор'я.

Цільова аудиторія: люди віком від 18 років, так як споживання алкоголю особам до 18 років заборонено; за проживанням – Україна, Румунія, Болгарія, Польща; за інтересам – любителі та поцінювачі вина, особи, що цікавляться культурною спадщиною, пари, які прагнуть нестандартно відпочити; колективний відпочинок.

Туристи заселяються до 4-ох зіркового готелю з басейном та СПА процедурами. Цей готель знаходиться в самому центрі міста і біля нього багато пам'яток в близькому розташуванні.

Перший день програми передбачає відвідування монастиря Св. Георгія та екскурсію на виноробню DeVisEstate. На цих локаціях проводиться також дегустація вин.

Другий день для наших туристів почнеться з приємного -SPA процедури в

готелі, після яких вони зможуть відпочити за обідом та поїдуть до дегустаційного залу на коротку лекцію про вина Південного Причорномор'я від спеціаліста-сомельє, після чого їх чекає дегустація вин та сирів від місцевих сертифікованих органічних виробників (білі та ервоні вина, а також сири)

Дана туристична програма носить характер туру вихідного дня та коштує 660 дол з однієї особи.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Основні висновки згідно проведеного дослідження є наступні

1. Винний туризм у Бургаській області збільшує свою відносну частку в структурі туристичних поїздок та в пропозиції винних турів;
2. Болгарія, і зокрема Бургаській області, має надзвичайно сприятливі умови для розвитку винного туризму;
3. Винний туризм у Бургаській області можна успішно інтегрувати та поєднувати з іншими формами спеціалізованого туризму, такими як: культурний, оздоровчий, кулінарний, релігійний та інші;
4. Бургаській області має багате історичне минуле, а також добре розвинене виноградарство та виноробство, що дозволяє успішно спиратися на історію та традиції, пропонуючи винні тури;
5. Сайти готелів в Бургаській області не рекламують або взагалі не пропонують продукт винного туризму;
6. Відсутня єдина стратегія розвитку винного туризму з усіх виноробних підприємств Бургаської області;
7. Дегустації вин недостатньо привабливі;
8. Більшість винних підвалів у районі створили умови для проведення винних турів, але не використовують повну потужність для залучення більшої кількості туристів;
9. Винні тури відвідують більше іноземні туристи, так як вони переважають в області;
10. Поморіє є розвиненим бальнеологічним центром і центром виноробства, але бракує поєднання оздоровчого та винного туризму;
11. Південний Чорноморський регіон пропонує хороші можливості для поєднання ділового та конгресного туризму з винним туризмом, але пропозиції таких пакетів бракує;
12. Розвиток винного туризму приносить значні переваги місцевій

економіці та, зокрема, виробникам винограду, винним льохам, фермерам, власникам готелів, рестораторам та всім представникам туристичного бізнесу. Конкретними позитивними ефектами від нього можуть бути:

- культурне збагачення та культурний обмін, зближення культур;
- прямий маркетинг виробництва вина через презентацію виробленого вина на місці; підвищення іміджу місцевих вин на внутрішньому та міжнародному ринку; стимулювання виробництва шляхом підвищення цін на місці продажу та прямої реклами;

- підвищення ступеня привабливості, оптимізація структури туризму та збільшення середнього доходу на одного відвідувача в Південному Причорномор'ї;

13. Бар'єри та проблеми винного туризму повинні все частіше обговорюватися на міжнародних форумах значного масштабу;

14. Докладених зусиль, як правило, недостатньо для задоволення потреб, пов'язаних з розвитком цього виду туризму.

На основі вищезазначеного хочу запропонувати такі рекомендації:

1. Необхідно, щоб суб'єкти туристичної політики в Болгарії активізували свої зусилля та дії для розробки та впровадження ефективних регуляторних заходів для стимулювання та розвитку виноробства, туризму та, зокрема, винного туризму шляхом створення «Поморійського туристичного кластеру». ;

2. Необхідно збільшити пропозицію винних турів всіма туристичними агентствами району;

3. У зв'язку з успішним розвитком винного туризму в Болгарії та можливістю реалізації суспільної вигоди від нього необхідно втілити в життя такі напрямки:

- розроблення галузевої стратегії його розвитку з пріоритетною метою відродження та збереження традицій у виробництві винограду та вина;

- слідування сучасним тенденціям у пропозиції вин та їх поєднанні з харчовими продуктами, такими як органічні вина та органічні продукти харчування;

- необхідно змінити імідж наших чорноморських курортів як «дешевого місця», де тільки сонце, пісок і море;
- чітке визначення та розмежування місця, ролі та функцій різних суб'єктів (держави, місцевих органів влади, неурядових організацій, туристичних і виноробних підприємств тощо); вдосконалення координації та взаємодії між ними;
- розуміння ролі та значення винного туризму в Болгарії з метою його оптимального позиціонування в регіональній туристичній політиці та маркетинг-плануванні туристичних місць у регіоні;
- проведення цільових маркетингових аналізів та досліджень у сфері винного туризму;
- покращення транспортної доступності, надбудови та інфраструктури винного туризму та підвищення якості його продукту;
- вдосконалення інформаційно-рекламного забезпечення винного туризму за активної участі туристично-інформаційних центрів Болгарії;
- організація конкурсів, виставок та презентацій, практичних занять з виноградарства, сімейних програм поза туристичним сезоном;
- ефективне використання коштів європейських програм у напрямку стимулювання вирощування нових виноградників, виробництва вина та розвитку винного туризму;
- розробка спеціалізованих навчальних програм та організація підготовки фахівців у сфері винного туризму;
- розробка та пропозиція спеціалізованих і комбінованих маршрутів і продуктів для потреб винного туризму, пристосованих до конкретних вимог і переваг туристів, які відвідують регіон Бургаської області;
- залучення більшої кількості болгарських туристів у винні тури;
- підвищення винної культури болгарських туристів;
- створення лояльних клієнтів, які повертаються знову і шукають вина Болгарії;

- залучення індивідуальних туристів, а не тільки організованих груп;
- диверсифікація пропозиції у сфері оздоровчого туризму з використанням винограду, вина та продуктів їх переробки, для чого вже створені умови в муніципалітеті Поморіє;
- більш активна участь у міжнародних туристичних біржах і ярмарках для презентації нових спеціалізованих продуктів, пов'язаних з винним туризмом;
- удосконалення правової бази для розвитку та стимулювання винного туризму.

Туристи заселяються до 4-ох зіркового готелю з басейном та СПА процедурами. Цей готель знаходиться в самому центрі міста і біля нього багато пам'яток в близькому розташуванні.

Перший день програми передбачає відвідування монастиря Св. Георгія та екскурсію на виноробню DeVisEstate. На цих локаціях проводиться також дегустація вин.

Другий день для наших туристів почнеться з приємного -SPA процедури в готелі, після яких вони зможуть відпочити за обідом та поїдуть до дегустаційного залу на коротку лекцію про вина Південного Причорномор'я від спеціаліста-сомельє, після чого їх чекає дегустація вин та сирів від місцевих сертифікованих органічних виробників (білі та ервоні вина, а також сири)

Вартість туру складає 660 долл, з урахуванням трансферу за маршрутом та проживанням в готелі.

Список літератури

1. Ковешніков В.С. Гармаш В.В. Винний та гастрономічний туризм: важливий потенціал розвитку економіки. Інвестиції: практика та досвід. 2017. №4. С. 32-37
2. Наукова конференція «ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРОБЛЕМИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА АЛТЕРНАТИВНИТЕ ФОРМИ НА ТУРИЗЪМ В МАЛКИТЕ СЕЛИЩА»
URL:
https://uad.bg/files/custom_files/files/documents/New%20knowledge/konferenci-a-alt-tur-sbornik.pdf
3. Винний туризм: підручник для студентів ВНЗ. С. В. Іванов, В. О. Домарецький, Д. І. Басюк та ін. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2012. 472 с
4. Dimitrova, Miroslava Gospodinova, Opportunities for Improvement of the Congress Tourism Competitiveness (October 12, 2010). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1691174> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1691174>
5. Горшкова Л. О. Розвиток винного туризму як спеціалізованого виду туристичної діяльності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Випуск 17. Частина 1. С. 68-71.
6. М. Михайлов. Бългaрия – атрактивна дeстинация за винeн туризм, 2012.
URL: <https://eprints.nbu.bg › Vinen>
7. Вільна енциклопедія ВІКІПЕДІЯ. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/Вина_Стародавньої_Греції
8. Патійчук В. О. Сучасні тенденції розвитку винного туризму в Європі. Актуальні проблеми країнознавчої науки: матеріали III міжнар. наук.- практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 15–16 грудня 2015 р.); за ред. В. Й. Лажніка. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. С. 162–167.

9. The IX International Science Conference «Problems and tasks of modern science and practice», November 15 – 17, Bordeaux, France. 538 p. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/38747/1/PROBLEMS-AND-TASKS-OF-MODERN-SCIENCE-AND-PRACTICE.pdf>
10. Інформаційно-розважальний «СКАРБ». URL: <https://sunduk-pub.kiev.ua/?p=9435>
11. Вільна енциклопедія ВІКІПЕДІЯ. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/German_Wine_Route
12. Офіційний туристичний сайт Іспанії. URL: <https://www.spain.info/en/oenology/wine-route-bullas/>
13. Вільна енциклопедія ВІКІПЕДІЯ. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Історія_французького_вина
14. Вільна енциклопедія ВІКІПЕДІЯ. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Португальське_вино
15. Офіційний сайт туроператора Поїхали з нами. URL: <https://www.poehalisnami.ua/ua/countries/ekvador/kitchen>
16. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі : навч.-метод. посібник. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 144 с URL: https://tourlib.net/books_ukr/korol-ekskurs3-2.htm
17. Вільна енциклопедія ВІКІПЕДІЯ. URL: [https://bg.wikipedia.org/wiki/Бургас_\(област\)](https://bg.wikipedia.org/wiki/Бургас_(област))
18. Офіційний сайт РБК-Україна. URL: <https://travel.rbc.ua/ukr/show/roskoshnye-plyazhi-luchshie-mesta-otdyha-1599130296.html>
19. Вільна енциклопедія ВІКІПЕДІЯ. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Туризм_у_Болгарії
20. Офіційний сайт Мірела. URL: <https://www.mirela.bg/ru/novosti-bulgaria/Osenние-праздники-болгарского-вина-offer27383.html>

- 21.Офіційний сайт бар «Кафе». URL:<https://barcafe.bg/ua/news/where-are-the-best-wineries-in-bulgaria-and-what-kind-of-wine-do-they-make-31/>
- 22.Інформаційний портал Sad-Online. URL: <https://sad-online.inf.ua/vunuityruz.html>
- 23.Офіційний сайт Туристичний клуб. URL: <https://tcc.ua/countries/bulgaria/our-impression/vinnye-tury-v-bolgariyu>
- 24.Офіційний сайт бронювання готелів. URL: <https://www.bulgaria-hotels.com/ru/винный-тур.html>
- 25.Офіційний- сайт готелю Festahotels • [Електронний- ресурс].:--Режим-доступу:www.festahotels.com
- 26.Офіційний- сайт Готелю Viaponticaresort • [Електронний- ресурс].:--Режим-доступу:www.viaponticaresort.com
- 27.Офіційний- сайт виноробні Divesestate • [Електронний- ресурс].:--Режим-доступу:www.divesestate-bg.com

ДОДАТКИ

Додаток А. Презентація до кваліфікаційної роботи бакалавра

Міністерство освіти і науки України

Одеський національний технологічний університет

Кафедра туристичного бізнесу та рекреації

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему

« Розробка авторської винно-туристичної програми в Болгарії »

Здобувача Альберта АРШАКЯНА

Керівники: Федір ТРІШИН

Світлана ШЕКЕРА

Винний туризм

Винний туризм:

- це вид туризму, метою якого є або включає дегустацію, споживання або купівлю вина, як правило, поблизу або у самого виробника вина; ...також включає відвідування винних льохів, виноградників або ресторанів, які пропонують унікальні урожаї винограду та вина, а також винні тури та поїздки на винні фестивалі та інші подібні спеціальні заходи
- це форма туризму, що спрямована на відвідування виноробних регіонів і виноробних підприємств з метою ознайомлення з процесом виробництва вина, дегустації різних сортів вин та насолоди красою та культурою виноградників та виноробних погребів.

Винний туризм поєднує елементи гастрономічного, культурного та природного туризму, надаючи туристам можливість побачити і відчувати унікальну атмосферу виноробного регіону

Особливості побудови винно-туристичної програми

- потрібно обрати унікальні та цікаві винні локації
- в програму запланувати час на екскурсію та дегустацію з невеликим запасом часу (дегустації інколи не вписуються в регламент)
- можна планувати винні дегустації разом з хлібом, сирами та іншими продуктами, які є аутентичними для конкретного регіону
- додавати відвідування пам'яток архітектури, проте такі екскурсії не більше 10% від загального часу туру
- максимально зручний трансфер та проживання (ночівля повинна бути в готелі, нічне перевезення повинно бути як виняток)

Бургаська область в Болгарії

Бургаська область - південно-східний регіон, розташований у стратегічному для Болгарії місці з широким виходом до Чорного моря (224 км) на сході та довгим кордоном з Туреччиною на півдні вздовж Странджа та Девентських висот.

У Південно-Східному регіоні високо розвинене виноградарство. У ньому основні виноградники зосереджені в муніципалітетах Странджа, Тунджа, Нова Загора, Слівен, Сунгурларе, Руан, Айтос, Поморіє, Несебр.

Винно-туристична програма «Винна експедиція Поморія»

Винно-туристична програма зосереджена в Поморіє та отримала назву «Винна експедиція Поморія».

Це дводенна програма з відвідуванням виноробень, монастиря, винного льоху між Поморіє та Ахелой.

1 ДЕНЬ

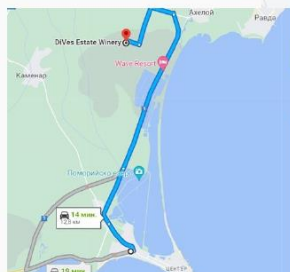
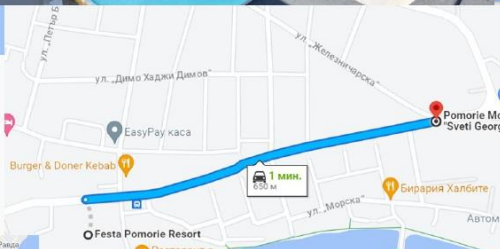
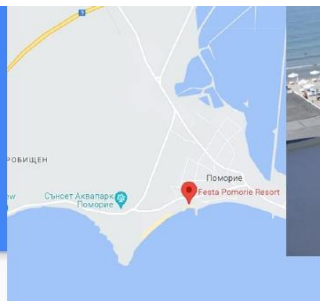
11: 00 Прибуття вранці в Поморіє до готелю «Festa Pomorie Resort»

12:00-13:00 Заселення до готелю «Festa Pomorie Resort»

13:00-13:30 Обід в готелі

13:30-13:50 збір тургрупи та переїзд до монастиря «Св. Георгія»

14:00-16:00 Відвідування монастиря «Св. Георгія»

1 ДЕНЬ

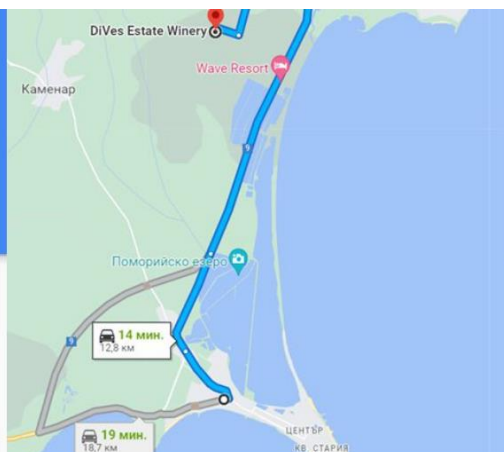
16:15-16:30 переїзд в Ахелой

16:35-17:00 відвідування виноробні «Dives Estate» - збір винограду вручну з виноградників виноробні

17:00-19:00 Відвідування виробничої частини та винного льоху - гостям відкриваються тонкощі зберігання вина, інтригуючі секрети технології виробництва та правила дегустації. Дегустація аутентичних вин.

19:00 — 20:30 переїзд до ресторану «Корнър» та вечеря

20:30-21:00 повернення до готелю

2 ДЕНЬ

08:00-10:00 Сніданок

10:00 -12:30 СПА процедури в готелі

12:30- 13:00 Виселення з готелю

13:10 -14:00 Обід в ресторані готеля з фольклорною програмою.

14:00-14:30 – переїзд до дегустаційної зали

14:30- 17:00 - Коротка лекція про вина Південного Причорномор'я від спеціаліста-сомельє. Дегустація в дегустаційному залі вин та сирів від місцевих сертифікованих органічних виробників (білі та ервоні вина, а також сири)

17:00 — 17:20 Переїзд до автовокзалу Поморія

ВАРТІСТЬ ВИННО-ТУРИСТИЧНОЇ ПРОГРАМИ

ВИТРАТИ:

1. Проживання в готелі 1 доба — 55\$
 2. Екскурсія та дегустація в Монастирі СВ. Георгія -80\$
 Вина на дегустації в Монастирі СВ. Георгія:
 Вино Червоне сухе Монастирське
 Вино Червоне навісолодке Монастирське
 3. Екскурсія та дегустація Dives Estate — 120\$
 Вина на дегустації Dives Estate:
 2018 Davis Estates Zephyr
 2021 Davis Estates Chardonnay
 2021 Davis Estates Pinot Noir
 2018 Davis Estates Cabernet Sauvignon Howell Mountain
 2014 Pinwheel Late Harvest Cabernet Franc (Dessert Wine)
 4. Вечеря в ресторані Корнър — 55\$
 5. СПА- 90\$
 6. Обід в готелі - 40\$
 7. Лекція від сомельє та дегустація в дегустаційному залі- 100\$
 8. Автосупроводження за маршрутом - 50\$
 9. Страхування - 10\$
- Винагорода турфірми – 10% від собівартості туру

**Отже, витрати турфірми
складають: 600\$**

**Винагорода турфірми =
600*10% = 60\$**

**Вартість туру для кінцевого
споживача складає 660\$**

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

Додаток Б. Перевірка на плагіат

Перевірка тексту на плагіат

Кваліфікаційна робота бакалавра.

Тема: «Розробка авторської винно-туристичної програми в Болгарії»

Засіб перевірки: Plag

Унікальність по фразам > 30 %

Унікальність по словам > 30 %

Керівники: _____ Федір ТРИШИН

_____ Світлана ШЕКЕРА

Здобувач: _____ Альберт АРШАКЯН